

Tiesuunnitelman hyväksymispäätös

Päiväys/Datum

11.8.2025

Dnro/Dnr

TRAFICOM/54782/05.03.160.01/2025

Viite/Referens

LAPELY/3348/2022

Valtatien 21 parantaminen välillä Palojoensuu - Maunu, tiesuunnitelma, paaluväli 600 – 29 060

Hyväksymisesitys

Lapin ELY –keskus on toimittanut 31.3.2025 päivätyn tiesuunnitelman hyväksymisesityksen suunnitelma-aineistoinen Liikenne- ja viestintävirastoon hyväksyttäväksi.

Valtatien 21 parantaminen tehdään osittain nykyiselle paikalleen, osittain uuteen maastokäytävään paaluvälillä 600 - 29 060. Syrjään jäävät nykyiset valtatien osuudet lakkaavat maantienä ja ne joko siirtyvät yksityisteiksi tai puretaan.

Palojoensuun kylän kohdalla valtatie 21 parannetaan nykyiselle paikalleen. Kuttasen kylän kohdalla valtatie linjataan uuteen maastokäytävään kylän itäpuolitse ja nykyinen valtatie muutetaan maantieksi.

Yleissuunnitelma

Hankkeesta ei ole tehty yleissuunnitelmaa, koska hankkeen vaikutukset ovat vähäiset.

Päätös

Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy 30.6.2024 päivätyn ja 20.12.2024 täydennetyn ja muutetun tiesuunnitelman seuraavasti:

Maantiet

Tie ja paaluväli	Pituus [km]	Peruspoikkileikkaus	Päällyste	Huom. / piirustus
Valtatie 21				
M1 600 - 29 060	28,460	Kokonaisleveys 9,0 m Ajoina 7,0 m Ajokaistoja 1 + 1	Kestopäällyste	Piirustukset T214-1...17 T215-M1-1 T215-M1-3
Maantie 19880 Kuttanen-Kultima pt				
M2 4 - 369	0,365	Kokonaisleveys 6,5 m Ajoina 6,0 m Ajokaistoja 1 + 1	Sora	T214-10 T215-M2-1
Maantie M5				
M5 4 - 340	0,336	Kokonaisleveys 7,0 m Ajoina 6,0 m Ajokaistoja 1 + 1	Kestopäällyste	T214-10 T215-M5-1

Tie ja paaluväli	Pituus [km]	Peruspoikkileikkaus	Päällyste	Huom. / piirustus
Maantie M6				
M6 4 – 249	0,245	Kokonaisleveys 7,0 m Ajoina 6,0 m Ajokaistoja 1 + 1	Kestopäällyste	T214-10 T215-M6-1
Maantien M6 kuuluvana jalkakäytävät ja pyörätiet				
J6 3 – 23	0,018	Päällysteleveys 3,00 m Erillinen vasemmalla Välialueen leveys > 3 m	Kestopäällyste	T214-10 T215-M6-1

Valtatien 21 pysäköintialueet ja pysäkkijärjestelyt suunnitelmakarttojen mukaisesti.

Valtatien 21 ja maanteiden 19880, M5 ja M6 sekä jalkakäytävien ja pyöriteiden peruspoikkileikkaukset piirustusten mukaisesti.

Maanteiden sekä jalkakäytävien ja pyöriteiden korkeusasema pituusleikkausten mukaisesti

Tiealue

Tiealueet suunnitelmakarttojen 214-1...17 mukaisesti.

Vesistöpenkereellä tiealue ulotetaan vedenalaisen pengerluiskan alareunaan.

Valtatien 21 syrjään jäävä osuus siihen kuuluvine jalankulku- ja pyöriteineen maanteiden M5 ja M6 välillä jää edelleen maantiekse piirustuksen T214-10 mukaisesti.

Tieoikeus

Siltojen S1, S2 ja S3 kohdalle perustetaan tieoikeus suunnitelmakarttojen T214-5, T214-11 ja T214-15 mukaisesti.

Suojattomien tienkäyttäjien suojelu

Valtatie 21 kuuluu LjMTL:n 43 a § mukaiseen maantieverkkoon. Suunnitelmasta on laadittu tieturvallisuusvaikutusten arviointi, jossa on käsitelty suojattomien tienkäyttäjien suojelu. Arviointi on liitetty tiesuunnitelman osaan 100.

Tieturvallisuusvaikutusten arviointi

Valtatie 21 kuuluu Suomessa yleiseurooppalaiseen TEN-T kattavaan verkkoon sekä lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä 4 §:n mukaiseen valtakunnalliseen runkoverkkoon. Suunnitelmasta on laadittu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 43 d §:n mukainen tieturvallisuusvaikutusten arviointi.

Tieturvallisuusauditointi

Valtatie 21 kuuluu tiesuunnitelman alueella Suomessa yleiseurooppalaiseen TEN-T -runkoverkkoon. Tiesuunnitelmaa laadittaessa on tehty liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 43 b §:n mukainen tieturvallisuusarviointi.

Auditoinnissa todettiin kaksi B-luokan huomiota, joista toinen on otettu huomioon tiesuunnitelmassa. Molemmat huomiot sijoittuvat hyväksyttävän osuuden ulkopuolelle.

Maantien ulkopuoliset maankäyttörajoitukset

Suoja-alue ulotetaan valtatiellä 30 metrin ja muilla maanteilla 20 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta.

Maanteiden näkemäalueet piirustusten T214-1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ja 17 mukaisesti.

Meluntorjuntatoimenpiteet

Toimenpiteiden tyyppi, esteiden sijainti ja korkeudet ovat suunnitelmakarttojen, liikenneteknisten poikkileikkausten sekä melusteiden periaatekuvien mukaisesti kohteittain:

Tie ja toimenpide	Esteen tunnus	Esteen sijainti Tien paaluväli, vas. / oik.	Korkeus tien pinnasta / maan pinnasta / tasausviivasta	Huom. / piirustus
<u>Valtatie 21</u>				
Meluseinä	Me1	6363 - 6456 vas.	TSV+1.5m	T214-4
Meluvalli	Me2	6366 - 6457 oik.	TSV+1.5m	T214-4
Meluvalli	Me3	8680 - 8766 vas.	TSV+1.5m	T214-5

Tiealueelta purettavat rakennukset

Kunta	Kiinteistön numero	Kiinteistön sijainti Tie	paalu	oik. / vas.	Purettavien rakennusten määrä	Huom. / piirustus
Enontekiö	47-404-28-2	M1	1 410	vas.	1	T214-1
Enontekiö	47-404-75-6	M1	6403	vas.	1 (maakellari)	T214-4

Maanteiden toiminnallinen luokka

Maanteiden toiminnalliset luokat piirustuksen T213-1...3 mukaisesti.

Nykyinen valtatie 21 muuttuu Kuttasen kylän kohdalla rakentamisen jälkeen yhdystieksi maanteiden M5 ja M6 välillä piirustuksen T213-2 ja T214-10 mukaisesti.

Maanteiden hallinnolliset muutokset

Maanteiden hallinnolliset muutokset yleiskarttojen ja teiden hallinnollisten järjestelyiden karttojen T213-1...3 mukaisesti.

Syrjään jäävät valtatie 21 osuudet lakkaavat maantienä ja muuttuvat yksityistieksi seuraavasti:

- yksityisteiden Y44 ja Y46 välinen osuus piirustusten T214-6 ja T214-7 mukaisesti.
- yksityisteiden Y49 ja maantien M5 välinen osuus piirustusten T214-8 ja T214-9 mukaisesti
- maantien M6 ja valtatie 21 paalun 17 850 välinen osuus sekä siihen kuuluva jalkakäytävä ja pyörätie piirustusten T214-8 ja T214-9 mukaisesti.
- yksityistien Y63 kohdalla piirustuksen T214-12 mukaisesti
- yksityistien Y66 kohdalla piirustuksen T214-13 mukaisesti

Syrjään jäävät valtatie 21 osuudet lakkaavat maantienä ja puretaan seuraavasti:

- M1 paaluväli 3680 – 4900 (T214-3)
- M1 paaluväli 6830 – 7480 (T214-4, T214-5)
- M1 paaluväli 7800 – 8780 (T214-5)
- M1 paaluväli 9100 – 10440 (T214-6)
- M1 paaluväli 11170 – 12160 (T214-7)
- M1 paaluväli 12230 – 12480 (T214-7)
- M1 paaluväli 12780 – 12960 (T214-8)
- M1 paaluväli 19200 – 21000 (T214-11, T214-12)
- M1 paaluväli 21080 – 22120 (T214-12, T214-13)
- M1 paaluväli 22660 – 23340 (T214-13)
- M1 paaluväli 24300 – 26000 (T214-14, T214-15)
- M1 paaluväli 26880 – 28500 (T214-15, T214-16)

Valtatiehen 21 kuuluva jalankulku ja pyöräilyväylä puretaan M1 paaluvälillä 17880 – 18350 (T214-10, T214-11)

Maantie 19880 muuttuu yksityistieksi piirustuksen T214-10 mukaisesti.

Maantien 19880 syrjään jäävät osat puretaan piirustuksen T214-10 mukaisesti.

Syrjään jäävien tieosien lakkaaminen ja yksityisen tien luovuttaminen

Parannettavien teiden syrjään jäävät osat lakkaavat maanteinä silloin, kun parannetut tien osat luovutetaan vastaavalta osalta yleisen liikenteen käyttöön.

Yksityisten teiden luovuttaminen

Rakennettavat yksityistiet sekä maantienä lakkaavat ja yksityistieksi muuttuvat tieosat luovutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä.

Valtatien 21 yksityisteiden liittymät ja maatalousliittymät

Valtatie 21 kuuluu 1.1.2019 alkaen valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaan runkoverkkoon kuuluvalla maantielle pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisestä syystä ELY -keskus voi myöntää runkoverkkoon kuuluvalla maantielle liittymäluvan. Päätöksellä kielletään liittämästä valtatiehen 21 paaluvälillä 600 – 29 060 muita kuin alla olevan luettelon mukaisia yksityisten teiden liittymiä ja maatalousliittymiä.

Liittymän sijainti tie	paalu		Liittymän ja yksityisen tien			Huom. / Piirustus
		oik. / vas.	tunnus	pituus [m]	leveys [m], päälyste	
M1	615	vas.	Y1A	14	4,0 Sora	T214-1
M1	760	oik.	ML		4,0 Sora	T214-1
M1	829	oik.	ML		4,0 Sora	T214-1
M1	851	vas.	Y3A	15	4,0 Sora	T214-1
M1	954	vas.	Y4A	11	4,0 Sora	T214-1
M1	983	oik.	Y5A	7	4,0 Kestopäälyste	T214-1
M1	1 110	oik.	Y6A	8	5,0 Kestopäälyste	T214-1
M1	1 157	oik.	ML		4,0 Sora	T214-1
M1	1 158	vas.	Y8A	17	4,0 Sora	T214-1
M1	1 262	oik.	Y9A	8	4,0 Kestopäälyste	T214-1
M1	1 272	vas.	Y10A	16	5,0 Sora	T214-1
M1	1 377	oik.	Y11A	11	4,0 Kestopäälyste	T214-1
M1	1 395	vas.	Y12A	13	10,0 Sora	T214-1
M1	1 524	vas.	Y13A	15	4,0 Sora	T214-1
M1	1 583	vas.	Y14A	8	4,0 Sora	T214-1
M1	1 712	vas.	Y15A	18	4,0 Sora	T214-1, T214-2
M1	1 718	oik.	ML		4,0 Sora	T214-1, T214-2
M1	1 771	vas.	Y17A	12	4,0 Sora	T214-1, T214-2
M1	1 916	vas.	Y18A	19	4,0 Sora	T214-2
M1	2 170	oik.	Y19A	8	4,0 Kestopäälyste	T214-2
M1	2 382	oik.	Y20A	7	4,0 Kestopäälyste	T214-2
M1	2 521	oik.	Y21M	7	4,0 Kestopäälyste	T214-2
M1	2 696	vas.	Y22A	16	4,0 Sora	T214-2
M1	2 760	vas.	Y23A	15	4,0 Sora	T214-2
M1	2 815	oik.	Y24A	9	4,0 Kestopäälyste	T214-2
M1	2 880	vas.	Y25A	16	4,0 Sora	T214-2
M1	2 924	oik.	Y26A	7	4,0 Kestopäälyste	T214-2
M1	3 049	oik.	Y27A	11	4,0 Kestopäälyste	T214-2
M1	3 066	vas.	Y28A	14	4,0 Sora	T214-2
M1	3 649	oik.	Y29A	25	4,0 Sora	T214-3
M1	3 688	vas.	Y30A	30	4,0 Sora	T214-3
M1	3 737	oik.	Y31A	23	4,0 Sora	T214-3

Liittymän sijainti tie	paalu	oik. / vas.	Liittymän ja yksityisen tien tunnus	pituus [m]	leveys [m], päällyste	Huom. / Piirustus
M1	3 852	vas.	ML		4,0 Sora	T214-3
M1	4 190	oik.	ML		4,0 Sora	T214-3
M1	4 201	vas.	ML		4,0 Sora	T214-3
M1	4 300	vas.	Y181A	49	4,0 Sora	T214-3
M1	4 410	vas.	ML		4,0 Sora	T214-3
M1	4 955	oik.	ML		4,0 Sora	T214-3
M1	4 982	vas.	ML		4,0 Sora	T214-3
M1	5 680	oik.	ML		4,0 Sora	T214-4
M1	5 890	vas.	Y32M	24	4,0 Sora	T214-4
M1	6 164	vas.	Y33A	20	4,0 Sora	T214-4
M1	6 352	vas.	Y34A	61	4,0 Sora	T214-4
M1	6 360	oik.	Y35A	75	4,0 Sora	T214-4
M1	6 512	vas.	Y36A	14	4,0 Sora	T214-4
M1	6 770	vas.	ML		4,0 Sora	T214-4
M1	6 812	oik.	ML		4,0 Sora	T214-4
M1	6 996	vas.	Y37A	23	4,0 Sora	T214-4
M1	7 130	vas.	ML		4,0 Sora	T214-4
M1	7 150	oik.	ML		4,0 Sora	T214-4
M1	7 483	vas.	ML		4,0 Sora	T214-5
M1	7 774	vas.	ML		4,0 Sora	T214-5
M1	7 880	vas.	Y38A	19	4,0 Sora	T214-5
M1	7 940	oik.	ML		4,0 Sora	T214-5
M1	7 970	vas.	ML		4,0 Sora	T214-5
M1	8 080	oik.	ML		4,0 Sora	T214-5
M1	8 384	vas.	Y39A	42	4,0 Sora	T214-5
M1	8 670	vas.	Y40A	60	4,0 Sora	T214-5
M1	8 700	oik.	Y41	28	4,0 Sora	T214-5
M1	8 884	oik.	Y42A	70	4,0 Sora	T214-5
M1	8 900	vas.	Y186	14	4,0 Sora	T214-5
M1	9 061	vas.	Y43A	20	4,0 Sora	T214-5 / T214-6
M1	9 104	oik.	ML		4,0 Sora	T214-5 / T214-6
M1	9 178	vas.	ML		4,0 Sora	T214-5 / T214-6
M1	9 280	vas.	ML		4,0 Sora	T214-6
M1	9 351	oik.	ML		4,0 Sora	T214-6
M1	9 807	oik.	ML		4,0 Sora	T214-6
M1	10 332	vas.	Y44	330	6,0 Sora	T214-6
M1	10 431	vas.	ML		4,0 Sora	T214-6
M1	10 725	oik.	ML		4,0 Sora	T214-6
M1	10 857	oik.	Y45A	24	4,0 Sora	T214-6 / T214-7
M1	10 859	vas.	ML		4,0 Sora	T214-6 / T214-7
M1	11 121	oik.	ML		4,0 Sora	T214-7
M1	11 151	vas.	Y46	81	5,0 Sora	T214-7
M1	11 830	vas.	ML		4,0 Sora	T214-7
M1	12 229	oik.	ML		6,0 Sora	T214-7
M1	12 237	vas.	Y47E	32	5,0 Sora	T214-7
M1	12 439	oik.	Y48L	21	4,0 Sora	T214-7
M1	12 589	oik.	ML		4,0 Sora	T214-7 / T214-8
M1	12 733	oik.	ML		4,0 Sora	T214-8
M1	12 958	vas.	Y49	156	6,0 Kestopäällyste	T214-8
M1	13 391	oik.	ML		4,0 Sora	T214-8
M1	13 866	vas.	ML		4,0 Sora	T214-8
M1	14 334	oik.	ML		4,0 Sora	T214-8
M1	14 618	vas.	ML		4,0 Sora	T214-9
M1	14 824	oik.	ML		4,0 Sora	T214-9
M1	14 850	vas.	ML		4,0 Sora	T214-9

11.8.2025; TRAFICOM/54782/05.03.160.01/2025

Valtatien 21 parantaminen välillä Palojoensuu - Maunu, tiesuunnitelma, paaluväli 600 – 29 060, tiesuunnitelman hyväksymispäätös

Liittymän sijainti tie	paalu	oik. / vas.	Liittymän ja yksityisen tien tunnus	pituus [m]	leveys [m], päällyste	Huom. / Piirustus
M1	15 212	oik.	ML		4,0 Sora	T214-9
M1	15 223	vas.	ML		4,0 Sora	T214-9
M1	15 373	vas.	ML		4,0 Sora	T214-9
M1	15 500	oik.	ML		4,0 Sora	T214-9
M1	16 205	oik.	ML		4,0 Sora	T214-9 / T214-10
M1	16 964	oik.	ML		4,0 Sora	T214-10
M1	17 300	oik.	Y52L	38	4,0 Sora	T214-10
M1	17 744	oik.	Y59M	45	4,0 Sora	T214-10
M1	17 959	oik.	Y60A	24	4,0 Sora	T214-10 / T214-11
M1	18 350	vas.	Y61A	21	4,0 Sora	T214-11
M1	18 424	vas.	Y184M	119	3,0 Sora	T214-11
M1	18 440	oik.	Y189M		3,0 Sora	T214-11
M1	19 027	oik.	Y190M		4,0 Sora	T214-11
M1	19 079	vas.	Y185M	120	3,0 Sora	T214-11
M1	20 528	oik.	Y62M	144	4,0 Sora	T214-12
M1	20 970	vas.	ML		4,0 Sora	T214-12
M1	21 066	oik.	Y63	49	4,0 Sora	T214-12
M1	21 392	oik.	Y64A	36	4,0 Sora	T214-12
M1	21 670	vas.	ML		4,0 Sora	T214-12 / T214-13
M1	21 724	oik.	Y65M	38	4,0 Sora	T214-12 / T214-13
M1	22 220	vas.	Y66	136	6,0 Sora	T214-13
M1	22 361	oik.	ML		4,0 Sora	T214-13
M1	22 628	oik.	Y67M	31	4,0 Sora	T214-13
M1	23 383	oik.	Y68E	35	4,0 Sora	T214-13
M1	23 750	vas.	ML		4,0 Sora	T214-14
M1	24 429	vas.	ML		4,0 Sora	T214-14
M1	24 430	oik.	ML		4,0 Sora	T214-14
M1	25 238	oik.	ML		4,0 Sora	T214-14 / T214-15
M1	25 565	vas.	ML		4,0 Sora	T214-15
M1	26 575	oik.	Y69M	32	4,0 Sora	T214-15
M1	28 400	vas.	ML		4,0 Sora	T214-16

Yksityisen tien liittymän käyttötarkoitus:

A = Asuinkiinteistö

E = Elinkeinoon harjoittaminen tai erikoiskäyttö

L = Lomakiinteistö

M = Maa- ja metsätalouden harjoittaminen

Maatalousliittymä = ML

Maanteiden M2, M5, M6 ja yksityisten teiden liittymät

Liittymän sijainti tie	paalu	oik. / vas.	Liittymän ja yksityisen tien tunnus	pituus [m]	leveys [m], päällyste	Huom. / Piirustus
M5	219	vas.	Y51	94	6, Kestopäällyste	T214-9, T214-10
M6	138	oik.	Y53	66	6, Kestopäällyste	T214-10
M2	124	oik.	Y58E	67	4, Sora	T214-10

Yksityisen tien liittymän käyttötarkoitus:

A = Asuinkiinteistö

E = Elinkeinoon harjoittaminen tai erikoiskäyttö

Muut maanteiden M2, M5 ja M6 liittymät säilyvät tai parannetaan nykyisellä paikallaan suunnitelmakartoilla esitetyissä kohdissa.

Päätös ei koske maatalousliittymiä. Maatalousliittymät on merkitty suunnitelmaan ohjeellisina, ja niiden tekemisestä ja paikoista tulee sopia elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa erikseen.

Uusien liittymien tekemiseen tarvitaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Sama koskee myös vain maatalousliittymän muuttamista yksityisen tien liittymäksi.

Yksityistiet, joilla ei ole liittymää suoraan maantiehen

Liittymän ja yksityisen tien			Pituus [m]	Leveys [m]	Päällyste	Huom. / Piirustus
Tunnus	Sijainti	oik. / vas.				
Y50	Y49	vas.	55	4	Sora	T214-8
Y54	Y53	vas.	29	4	Sora	T214-10
Y55	Y53		103	4	Sora	T214-10
Y166	Y10A	oik.	12	3	Sora	T214-1
Y167	Y12A	vas.	14	3	Sora	T214-1
Y168	Y40A	oik.	17	4	Sora	T214-5
Y182	Y42A	vas.	14	4	Sora	T214-5

Maanteiltä katkaistavat yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä niiden korvaavat yhteydet

Katkaistava liittymä		Korvaava yhteys maantieltä kiinteistölle	Huom. / Piirustus
Liittymän tunnus	Liittymän sijainti		
LK1	M1 pl 682 vas.	M1 – Y1A	T214-1
LK3	M1 pl 1 212 vas.	M1 – Y10A	T214-1
LK5	M1 pl 2 161 oik.	M1 – Y19A	T214-2
LK6	M1 pl 2 378 oik.	M1 – Y20A	T214-2
LK7	M1 pl 6 167 oik.	M1 – Y35A	T214-4
LK8	M1 pl 6 235 vas.	M1 – Y33A	T214-4
LK9	M1 pl 6 811 vas.	M1 – ML	T214-4
LK12	M1 pl 11 121 vas.	M1 – Y46 – Y	T214-7
LK18	M1 pl 18 395 vas.	M1 – Y61A	T214-11
LK19	M1 pl 18 467 oik.	M1 – Y189M	T214-11
LK20	M1 pl 22 632 vas.	M1 – ML	T214-13
LK21	M1 pl 23 339 oik.	M1 – Y68E	T214-13
LK22	M1 pl 23 756 oik.	M1 – Y68E	T214-14
LK23	M1 pl 26 364 oik.	M1 – Y69M	T214-15
LK24	M1 pl 26 636 oik.	M1 – Y69M	T214-15
LK56	M1 pl 8 696 vas.	M1 – Y40A	T214-5
LK64	M1 pl 6 389 vas.	M1 – Y34A	T214-4
LK65	M1 pl 6 400 oik.	M1 – Y35A	T214-4

Yksityisteiden liittymiä ja maatalousliittymiä ja asemakaavan ajoneuvoliittymiä koskevat muut asiat

Päätöksellä perustetaan tarvittavat oikeudet ennestään oleviin yksityisiin teihin tai maanteinä lakkautettuihin tai lakkaaviin teihin tai tieosiin.

Yhdystieksi muuttuvalta valtatieltä 21 poistetaan liittymäkielto maanteiden M5 ja M6 välillä.

Valtio rakentaa liittymät ja yksityiset tiet sekä katkaisee päätöksen vastaiset liittymät kustannuksellaan. Liittymät katkaistaan, kun korvaavat yhteydet on järjestetty.

Laskuoja-alueet laskuojia tai laskujohtoja varten

Laskuoja tai laskujohto	Huom. / Piirustus
Laskuoja 1,2 ja 3	T214-1
Laskuojat 4, 5, 6, 7, 8 ja 9	T214-2
Laskuoja 11, 14, 15 ja 16	T214-3
Laskuoja 17, 18, 19, 20, 21 ja 22	T214-4
Laskuoja 24, 25, 26 ja 28	T214-5
Laskuoja 30, 115 ja 116	T214-6

Laskuoja tai laskujohto	Huom. / Piirustus
Laskuoja 36, 38, 39, 41, 42 ja 43	T214-7
Laskuoja 45, 46, 47 ja 117	T214-8
Laskuoja 49, 50 ja 118	T214-9
Laskuoja 51, 113, 114	T214-10
Laskuoja 52, 53, 54, 55, 56 ja 57	T214-11
Laskuoja 59, 60, 61, 62 ja 63	T214-12
Laskuoja 64	T214-13
Laskuoja 65 ja 66	T214-14
Laskuoja 67 ja 70	T214-15
Laskuoja 73, 75 ja 119	T214-16

Laskuoja-alueisiin perustetaan oikeus piirustusten T214-1...16 mukaisesti.

Rakentamisen ajaksi perustettavat oikeudet

Ylijäämämaiden sijoitusalue	Täyttö [m ³ ltr]	Kunta	Huom. / Piirustus
Sijoitusalue 1	5 500	Enontekiö	T214-1
Sijoitusalue 2	3 700	Enontekiö	T214-2
Sijoitusalue 3	26 300	Enontekiö	T214-3
Sijoitusalue 4	36 600	Enontekiö	T214-3
Sijoitusalue 5	63 800	Enontekiö	T214-4
Sijoitusalue 7	13 400	Enontekiö	T214-5
Sijoitusalue 8	16 900	Enontekiö	T214-6
Sijoitusalue 9	19 000	Enontekiö	T214-7
Sijoitusalue 10	12 100	Enontekiö	T214-8
Sijoitusalue 11	15 700	Enontekiö	T214-8 / T214-9
Sijoitusalue 12	18 600	Enontekiö	T214-9
Sijoitusalue 13	41 300	Enontekiö	T214-9 / T214-10
Sijoitusalue 14	26 300	Enontekiö	T214-11
Sijoitusalue 15	28 500	Enontekiö	T214-12
Sijoitusalue 16	39 400	Enontekiö	T214-12 / T214-13
Sijoitusalue 17	39 600	Enontekiö	T214-14
Sijoitusalue 18	20 100	Enontekiö	T214-15
Sijoitusalue 19	17 300	Enontekiö	T214-15
Sijoitusalue 20	57 400	Enontekiö	T214-16
Sijoitusalue 21	50 800	Enontekiö	T214-16 / T214-17
Sijoitusalue 22	120 000	Enontekiö	T214-17
Sijoitusalue 32	25 200	Enontekiö	T214-3
Sijoitusalue 33	48 000	Enontekiö	T214-13 / T214-14

Ylijäämämaiden sijoitusalueet piirustusten T214-1...17 mukaisesti. Maa-ainekset jäävät sijoitusalueille pysyvästi.

Sijoitusalueille johtavien yksityisten teiden tekemiseen ja käyttöön perustetaan tien tekemisen ajaksi oikeus piirustusten T214-1...T214-17 mukaisesti.

Siltojen S1 ja S2 rakentamisen ajaksi varataan kiertotien tekemistä varten alue piirustusten T214-5 ja T214-11 mukaisesti.

Perustetaan oikeus yksityisten teiden käyttöön ja rakentamiseen piirustusten T214-1...17 mukaisesti.

Perustetaan oikeus rakennettavan yksityistien Y44 kuivattamiseksi tarvittavan laskuojan 33 rakentamiseksi. Laskuoja kuuluu yksityistiehen ja jää yksityistien osakkaille.

Sillat

Vesistöjen ylittävät sillat siltataulukon, suunnitelmakarttojen, pituusleikkausten ja alla olevan taulukon mukaisesti.

Sillan tunnus ja nimi	Sijainti	Tyyppi	Hyötyleveys [m]	Silta-aukon vapaa korkeus [m]	Huom. / Piirustus
S1 Nunasjoen silta	Vt21 pl. 7629	Putkisilta, 1-aukkoinen	9,5	2,06 W (29.6.2023) +287,4	T214-5 T216-5 T224
S2 Tarvantojoen silta	Vt21 pl. 18749	Palkkisilta, 1-aukkoinen	9,5	2,64 W (29.6.2023) +305,4	T214-11 T216-11 T224
S3 Maljasjoen silta	Vt21 pl. 25302	Laattasilta, 3-aukkoinen	9,5	8,6 W (29.6.2023) +328,1	T214-15 T216-15 T224

W = Mitattu vedenpinnan korkeus (pvm.)

Haltuunotto

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa. Haltuunotto antaa tienpitäjälle säädetyt oikeudet käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin.

Päätöksen informatiivinen osa

Kustannukset

Koko hankkeen toteuttamiskustannuksiksi on arvioitu 64 472 300 euroa (maku-ind. 145; 2020=100). Hyväksyttävän osuuden plv 600 – 29 060 kustannusarvioksi on arvioitu 34 140 900 euroa (maku-ind. 145; 2020=100). Enontekiön Sähkön, Enontekiön Vesihuollon ja Kaaresuvannon kyläverkon kustannuksista sovitaan erikseen.

Vastuut ja velvoitteet

Yksityistieksi muuttuvan valtatie 21 osien kunnossapitovastuu siirtyy yksityisen tien pitäjälle maantien lakkaamista seuraavan kalenterivuoden lokakuun 1. päivänä.

Kaavoitus

Tiesuunnitelman alueella on voimassa 23.6.2021 hyväksytty Tunturi - Lapin maakuntakaava.

Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä voimassa olevien oikeusvaikutteisten kaavojen mukaisena.

Suunnitelmaa koskevat kaavat ovat tiesuunnitelman osassa T100.

Laaditut selvitykset

Liikenteellisen, taloudellisten ja rakentamisen aikaisten vaikutusten lisäksi on selvitetty mm. ympäristöllisiä vaikutuksia tiesuunnitelman laatimisen aikana. Suunnitelman vaikutukset on kuvattu suunnitelmaselostuksen luvussa 4. Suunnitelmasta on laadittu arkeologinen selvitys, meluselvitys, ympäristöselvitys ja natura-arviointi. Selvitykset ja arviointi ovat tiesuunnitelman osassa 300.

Suunnitteluperusteet ja hankearviointi

Suunnitelmasta on laadittu LjMTL:n mukaiset suunnitteluperusteet ja hankearviointi.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja alueellinen liikennejärjestelmäsuunnittelu

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma

Hanke edistää valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita parantamalla alueiden välistä ja kansainvälistä saavutettavuutta. Hanke parantaa myös matkojen ja kuljetusten palvelutasoa sekä vähentää liikenneverkon korjausvelkaa.

Alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma

Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040:ssa valtatie 21 on esitetty Palojoensuu – ja Kilpisjärven välillä valtakunnan tasolla edistettäväksi maakunnan kärkihankkeeksi. Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman perusteluina on todettu seuraavaa: ”Valtatie 21 välittää kasvavaa kansainvälistä pohjois-eteläsuuntaista tavaraliikennettä Suomen länsirajalla.

Keskeisimpinä vaikutuksina ovat:

- Tieyhteyden liikenteen sujuvuus ja turvallisuus paranee.
- Elinkeinoelämän kuljetusten varmuus ja matka-aikojen ennustettavuus paranee

Tiesuunnitelmasta tiedottaminen ja vuorovaikutus

Suunnitelman laatimisen käynnistämisestä ja tutkimusoikeudesta on kuulutettu 15.6.2022 ELY-keskuksen verkkosivuilla. Kuulutus on julkaistu verkkosivuilla 15.6.2022. Kuulutus on lisäksi julkaistu lehti-ilmoituksella 15.6.2022 Lapin Kansa lehdessä.

Suunnitelmaa laadittaessa on kunnalle, kiinteistönomistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, varattu mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiassa. Lisäksi suunnitelman vaikutusalueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille on lähetetty kirjallinen ilmoitus suunnitelman nähtäväksi asettamisesta.

Suunnitelman laatimisen aikana on pidetty vuorovaikutustilaisuus 20.6.2023 Enontekiön kunnanviraston valtuustosalissa. Vuorovaikutustilaisuudesta on ilmoitettu muun muassa Lapin ELY-keskuksen verkkosivuilla sekä lehti-ilmoituksella 14.6.2023 Lapin Kansa -lehdessä.

Suunnitelman nähtävillä olosta on kuulutettu Lapin ELY-keskuksen verkkosivuilla 2.10.2024 – 1.11.2024. Tiesuunnitelma-aineisto on ollut sähköisesti nähtävillä 2.10.2024 – 1.11.2024. Kuulutus on lisäksi julkaistu lehti-ilmoituksella 2.10.2024 Lapin Kansassa ja Enontekiön Sanomissa.

Suunnitelmasta on saatu **Enontekiön kunnan, Lapin liiton, Museoviraston, Saamelaiskäräjien, Saamelaismuseum Siidan, Käsivarren paliskunnan, Puolustusvoimien, Lapin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueen ja Lapin ELY-keskuksen Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut- yksikön** lausunnot. Käsivarren paliskunnan kanssa on pidetty poronhoitolain 53§ mukainen neuvottelu ja suunnitelman esittelytilaisuus 20.6.2023 Enontekiön Hetassa.

ELY –keskus on ilmoittanut, että tiesuunnitelmassa on otettu huomioon tienpitäjänä toimivan **Väyläviraston suunnittelun ohjauksen** näkemykset suunnitteluprosessiin ja tiesuunnitelman sisältöön.

Muistutukset

Suunnitelmasta on tehty 26 muistutusta. Muistutuksista 11 kpl koskee hyväksyttävänä olevan tiesuunnitelman paaluväli 600 - 29 060 ja 15 kpl muistutusta on hyväksyttävän osuuden ulkopuolella.

1. Metsähallitus on todennut muistutuksessaan, että

Jietanasvuoman ja Lätäseno-Hietajoen soidensuojelualueiden perustamissäädökset

Metsähallitus viittaa ympäristöministeriön näkemykseen, ettei tiealuetta voida nykyinsäädännön puitteissa leventää suojelualuekiinteistöjen puolelle, ja jonka mukaan soidensuojelualueiden rajauksen muutos tulisi tehdä soidensuojelualueista annetussa laissa ennen suojelualueita koskevien tiesuunnitelmien hyväksymistä.

Soiden vesitasapaino

Soidensuojelualueilla on olennaista, ettei soiden vedenpinnan taso muutu nykyisestä tien parannustöiden yhteydessä, ja asia tulee varmistaa myös massanvaihtoja tehtäessä. Suunnitelman mukaan parantamistoimenpiteiden yhteydessä uusitaan ja jatketaan nykyisiä maantierumpuja. Niiden osalta tulee huomioida, ettei uusiminen saa aiheuttaa sellaista virtaaman muutosta, joka muuttaa soiden vedenpinnan tasoa. Myöskään laskuojia ei tule ruopata tai muuten käsitellä siten, että se aiheuttaisi soiden vedenpinnan tasossa muutosta.

Linnusto

Salassa pidettävä.

Kulttuuriperintö

Markkina on arvoitettu myös valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Metsähallitus korostaa muinaisjäännösryhmän ja sen lähimaiseman huomioimista valtatie uudistamistyössä ja yhteydenpidon tärkeyttä alueelliseen vastuumuseoon eli Saamelaismuseo Siidaan. Suunnitelmassa aivan Markkinan muinaisjäännösryhmän viereen on suunniteltu maa-ainesten sijoitusaluetta. Metsähallitus kannustaa pohtimaan löytyisikö maa-ainesten sijoitusalueelle paikkaa kauempana valtakunnallisesti merkittävästä muinaisjäännösryhmästä.

Virkistyskäyttökohteet

Mannakosken rannalla Lätäsenon-Hietajoen soidensuojelualueella on lintutorni sekä laavu. Valtatie suunnitelmassa aivan kyseisen virkistyskäyttökohteen viereen on merkitty maa-ainesten sijoitusalue (nro 27). Läjitysalue olisi hyvä suunnitella ja toteuttaa siten, ettei se vaikeuta virkistyskäyttökohteen käyttöä tai kohtuuttomasti muuta kohteen lähimaisemaa.

Enontekiön kunta on todennut, että

- merkitään tiedoksi

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Soidensuojelualueiden rajauksen muutos tehdään soidensuojelualueista annetussa laissa ennen suojelualueita koskevien tiesuunnitelmien hyväksymistä erillisenä prosessina
- Soiden vedenpinnan tasoa ei muuteta tien parantamistoimenpiteiden yhteydessä
- Linnuston osalta rakentamistöille esitetään rajoituksia muistutuksen mukaisesti
- Maa-ainesten sijoitusalueen nro 30 osalta muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä
- Maa-ainesten sijoitusalueen nro 27 osalta muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

2. Muistuttaja A on muistuttanut, että

- VT21 Palojoensuu-Maunu -aineistosta ilmenee pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten osalta ainoastaan, että suunnittelualueella on useita pohjavesialueita ja pohjavesiin kohdistuu vaikutuksia, jokaisesta on laadittava yksityiskohtaisempi rakennussuunnitelma. Kuttasen kylä on kokonaisuudessaan pohjavesialueella ja herkällä pohjaveden reuna-alueella. Erittäin suurena huolena on, että uudella tielinjauksella ja sen rakennustoilla on pysyviä haitallisia vaikutuksia Kuttasen pohjaveteen kokonaisuudessaan niin laadun kuin virtaamien osalta ja tätä kautta kotitalouksien kaivoihin ja talousveteen (veden laadun heikkeneminen, kaivon kuivuminen). Negatiiviset vaikutukset alueen pohjaveteen tulee minimoida ja yksityiskohtaisemmat rakennussuunnitelmat tulee saattaa myös asianosaisten nähtäville. Kuttasessa ei ole kunnallista vesi-infraa.
- Kuttaseen kylän kohdalla vanha VT 21 muuttuu maantiekseksi. Kylän kohdalla lakkaavien vanhojen tieosuuksien varrella nyt sijaitsevat linja-autopysäkit poistetaan kuten suunnitteluaineistosta ilmenee. Maantiekseksi muuttuvan tieosuuden eli Kuttasen kylällä vastaisuudessaakin sijaitsevien linja-autopysäkkien kohtalo ei selviä suunnitteluaineistosta. Toiveena on, että nuo kylällä sijaitsevat pysäkit säilyisivät jatkossakin käytössä ja linja-autot ajaisivat Kuttanen kylän kautta eivätkä suoraan uutta VT 21 kylän ohi. Uudelle tielinjalle on merkitty Kuttaseen ainoastaan yksi (1) linja-autopysäkki kylän pohjoispäähän, uuden Kultimantien läheisyyteen. Eteläpäästä Kuttasta ei ole nyt mahdollista nousta linja-autoon uudelta VT 21, esim. uuden liittymän kohdalta. Tämä mahdollisuus olisi tarpeellinen etenkin, jos Kuttasen kylän nykyisen VT21, tulevan maantien linja-autopysäkit poistuvat käytöstä

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta on muistuttajan kanssa samaa mieltä ja edellyttää, että negatiiviset vaikutukset pohjaveteen minimoidaan ja että Kuttasen kylän kohdalla on tulevaisuudessaakin linja-autopysäkkejä.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Kuttasen taajaman kohdalla tien jatkosuunnittelussa ja rakentamisessa varmistetaan, ettei pohjaveden määrään ja laatuun ei kohdistu haitallisia vaikutuksia. Jatkosuunnittelun yhteydessä selvitetään vielä tarkemmin pohjaveden pinnantasot ja maaperäolosuhteet, jotta pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset voidaan selvittää.
- Syrjään jäävän valtatievarrella Kuttasen kylällä olevat nykyiset bussipysäkit jäävät käyttöön. Valtatielle 21 on esitetty uusi linja-autopysäkkipari kylän pääliittymän kohdalle. Jatkossa liikennöivän joukkoliikenteen reitit valitsee reittiä operoiva liikennöitsijä.

3. Muistuttaja B on muistuttanut, että

- ehdotan Jatunin kylän kohdalle kevyenliikenteen väylää jalankulkuun kyläläisten ja mökkiläisten turvallisuuden ja viihtyisyyden parantamiseksi esimerkiksi postilaatikolla käymisen vuoksi, joka sijaitsee kylän toisessa päässä. Lisäksi ehdotan Pahajokeen rumpuputken sijasta palkkisillan rakentamista, joka lisää huomattavasti viihtyisyyttä ja kulttuuriarvoa kylässä.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta on muistuttajan kanssa samaa mieltä ja kannattaa ehdotettua kevyen liikenteen väylää, sekä palkkisillan rakentamista Pahajoen yli.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

4. Muistuttaja C on muistuttanut, että

- tiesuunnitelman mukaan Kaaresuvannon kylälle on tulossa nopeuskamera. Esitys on erittäin kannatettava

- on erittäin hyvä, että jalankulku ja pyöräilyväylä tulee kylän eteläpäähän saakka
- kiinteistönomistajana muistutan, että tielinjaus levenee kiinteistölleni ja lunastettava osa on korvattava asianmukaisesti
- vastustan tiesuunnitelmassa esitettyä laskuojaa, koska se estäisi kokonaan nykyisen tierasitteen käyttämisen. Voimassa oleva, vakiintuneessa käytössä oleva tierasite on ainoa maastoltaan mahdollinen kulkuväylä kiinteistöltäni joenrantaan ja venevalkamaan
- valokuituverkon osakkaana huomautan, että olemme saaneet rakentamiselle tukea. Nyt tiesuunnitelmassa esitetään osa verkosta purettavaksi ja siirrettäväksi osakkaiden kustannuksella.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta toteaa, että muistuttajien tieoikeus xx on merkitty kiinteistörekisteriin ja on heille tarpeellinen. Kunta edellyttää, että muistuttajien kulkuoikeus venevalkamaan tulee säilyttää.
- Valokuituverkon osalta kunta toivoo, että ELY-keskus ja osuuskunta Karesuvannon kyläverkko pääsevät sopuun tiesuunnitelmasta johtuvien muutosten kustannusten korvaamisesta

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

5. Muistuttaja D on antanut samansisältöisen lausunnon kuin muistuttaja kohdassa 4.

6. Muistuttaja E on lausunut, että

- Suunnitelmassa on vedetty parannettava tieosuus päättymään keskelle asumiskäytössä olevaa tonttiani. En näe ratkaisulle mitään syytä, ja parannettava osuus voidaan lopettaa 50 -100 metriä aiemmin. En löytänyt suunnitelmasta kuvausta millä rakenteella sovitetaan parannettu tieosuus vanhaan tiehen. Mielestäni uusi osuus pitää lopettaa hieman aiemmin ja rakentaa riittävän pitkä supistumisalue Kilpisjärven suuntaan
- Julkisen liikenteen pysäkit sijaitsevat Mustavaaran rinteessä. Paikat ovat liikenteellisesti huonot, koska näkemäalueet ovat hyvin lyhyet
- Onko mahdollista, että tien parantamisen yhteydessä uuden tien loppupäähän molemmille puolille lisätään sopivat levennykset julkista liikennettä varten

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunnan puolesta Vt21 parantaminen välillä Palojoensuu-Maunu voidaan toteuttaa 50 - 100 metriä lyhyempänä verrattuna tiesuunnitelmaan. Kunta kannattaa muistuttajan ehdotusta julkisen liikenteen pysäkeistä ja toteaa, että ehdotettu paikka levennykselle on sijainniltaan liikenneturvallisuuden kannalta parempi verrattuna nykyisten linja-autopysäkkien sijaintiin.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

7. Muistuttaja F on suullisesti esittänyt, että

- kiinteistölle tulisi saada uusi liittymä. Aiemmin on ollut liittymä, mutta se on poistettu jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentamisen yhteydessä.

Enontekiön kunta on todennut, että

- kulkuoikeus kyseiselle palstalle on järjestettävä

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Kiinteistölle xx lisätään suunnitelmaan maatalousliittymä

8. Muistuttaja G on lausunut, että

- Lätäsenon sillan jälkeiseltä (Kilpisjärven puoleiselta) levähdysalueelta poistuu liittymä LK60 ja korvaava yhteys maantieltä kiinteistöllemme xx tulee olemaan Y160L (kartta T214-27) ja kartassa tie päättyy tontillemme liittyen tontilla olevaan pihatiehen. Kuitenkin tiesuunnitelman hyväksymisehdotuksessa sivulla 17 mainitaan, että Y160L liittymä on korvaava myös poistettaville LK48 ja LK59 liittymille. Pyydän päivittämään ML-liittymän käytön korvaavana liittymille LK48 ja LK59 tiesuunnitelman hyväksymisehdotukseen.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta on muistuttajan kanssa samaa mieltä ja pyytää tekemään muistuttajan ehdottaman päivityksen tiesuunnitelman hyväksymisehdotukseen.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

9. Muistuttaja H on muistuttanut, että

- Tiesuunnitelmassa on merkitty kiinteistölle rakennettavaksi meluvalli Me 4. Kiinteistöllä sijaitsee luonnontilainen lähde tietä Vt 21 lähimpänä olevan rakennuksen itäpuolella, joka suunnitelman toteutuessa sellaisenaan jää parin metrin päähän meluvallista. Katsomme vallirakennelman vaarantavan lähteen säilymisen ja toivomme, että suunnitelmaa muutettaisiin tämä huomioiden niin, että meluvalli Me 4 jätetään rakentamatta ja mahdollisuuksien mukaan säästettäisiin kiinteistöllä olevaa puustoa ja luontoa. Myös meluvallin suunniteltu sijainti aivan rakennuksen vieressä ei ole toivottavaa maisemallisista syistä ja voi myös vaikuttaa valumavesien johtumiseen rakennuksen lähelle. Kiinteistön omistaja ei koe melusuojausta kohdallaan tarpeelliseksi.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta toteaa, että luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilailla (VL 2 luku 11 §) kielletty. Kunta pyytää ELY-keskusta pohtimaan, onko riittävä melusuojaus kiinteistön xx kohdalla mahdollista toteuttaa puustoa säästämällä ilman meluvallin rakentamista.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Meluvalli poistetaan suunnitelmista, ettei nykyisen luonnontilaisen lähteen veden laatua heikennetä

10. Muistuttaja I on lausunut, että

- Iiton kylälle olisi hyvä saada tien alikulku moottoriajoneuvoille huoltoajoa varten. Taloista kaksi sijoittuu mäenrinteessä, joista on lyhyt näkemä tielle

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta kannattaa muistuttajan ehdottaman alikulun rakentamista sillä perusteella, että se parantaisi liikenneturvallisuutta Iiton kylän kohdalla.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Valtatielle 21 Iiton kylän kohdalla ei sijoitu tämän tiesuunnitelman alueelle, eikä kylän kohdalle ole esitetty tienparantamistoimenpiteitä tässä suunnitelmassa. Valtatien suunnittelua jatketaan tulevaisuudessa Kilpisjärven suuntaan ja siinä vaiheessa voidaan tarkastella alikulkukäytävän tarve

11. Muistuttaja J on lausunut, että

- Valtatie 21 parannussuunnitelmakartassa 7 on kiinteistöni xx kohdan tiedot. Uusi tie tulisi kulkemaan tonttini läpi sekä katkaisemaan pihatieni nykyiselle maantielle ja siitä edelleen pääsyn joen rantaan. Talosta nykyiselle maantielle on 200 metriä. Aiemmin Hetan tiekokouksessa tiesuunnittelijoiden kanssa puhuimme, että kiinteistöni tieliittymän kohdalle voisi tehdä uudelle tielle ns. maatalousliittymän. Tällöin voisin kulkea edelleen kiinteistöni kohdalta joen rantaan. Tässä suunnitelmassa ei kuitenkaan näy tätä maatalousliittymää pihaliittymäni kohdalla, joten voisitteko ystävällisesti lisätä sen tiesuunnitelmaan.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta kannattaa muistuttajan ehdottaman maatalousliittymän lisäämistä tiesuunnitelmaan.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Maatalousliittymä lisätään maantien M1 paalulle xx vasemmalle puolelle

12. Muistuttaja K on muistuttanut, että

- tässä uudessa tiesuunnitelmassa on suunnitelmien mukaan oja tulossa suoraan meidän talon kohdalle, taloa ei näkynyt vielä näissä teidän piirustuksissa, mutta laitoin liitteenä pari kuvaa karttasovelluksesta meidän tontista ja talon sijainnista sekä tiestä, joka tulee VT-21 vierestä meidän tontille,
- laitoin myös kuvan kaappauksen teidän suunnitelmasta meidän tontin kohdalta jotta hahmotatte paremmin mistä kohdasta Karesuvannon kylästä on kyse
- Voisiko oja siirtää hieman niin se ei kulkisi suoraan meidän talon kohdalta, sekä katsoin että liittymä, josta lähtee meidän tie tontille on vanha tienpohja joka on päällystetty uudestaan, mutta suunnitelmissa vanha tienpohja oli suunnitelmana purkaa

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta kannattaa muistuttajan ehdottamaa ojan siirtämistä ja pyytää säilyttämään vanhan tiepohjan, jota käytetään tontille kulkemiseen.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

13. Muistuttaja L on lausunut, että

- Asumme Käsivarrentie VT21 varrella, ja kotimme tullaan suunnitelman mukaan purkamaan tien alta pois. Olemme saaneet aiemmin sähköpostitse Jukka Rantajärveltä tarkempia tietoja tiedustellessamme vastauksen, että meille maksettava korvaus meidän lunastettavasta kodista päätetään vasta maanmittaustoimituksessa suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Meille sanottiin, että talosta maksettava korvaus on sellainen, jolla pääsee hyvin uuden elämän alkuun. Se on lohdullista kuulla, mutta se tieto sellaisenaan ei riitä
- Milloin maanmittaustoimitus on tarkoitus tehdä? Kauanko siitä kuluu aikaa että saamme tiedon korvaussummasta? Meillä on pieni lapsi ja suunnitelmissa on perheenisäystä. Toinen meistä kulkee joka toinen viikko töissä muualla, ja toinen on yksin kotona lapsen kanssa kulkien itsekkin matkan päässä töissä. Elämässä on monta kuormittavaa tekijää jo itsessään, ja kotitalon purku ja siihen liittyvä epätietoisuus on paitsi surullista myös stressaavaa. Meidän on saatava tarkempaa tietoa mahdollisimman pian, että pystymme alkaa varautumaan uuden kodin rakentamiseen taloudellisesti ja ihan irtaimen omaisuudenkin osalta, koska talon mukana meiltä menee myös varastotilat.
- Ymmärrämme, että kyseessä on valtava projekti ja Jatuni-Maunu osuudelle ei ole vielä rahoitustakaan, mutta toivomme että kuulette meitä ja otatte meidän

huolen tosissaan. Onko mahdollista järjestää esimerkiksi etätapaamista, jossa voisimme keskustella maanhankintavastaavan kanssa taloa koskevista asioista, sekä purettavan että (mahdollisen) uuden talon osalta? On hankalaa neuvotella lainasta pankin kanssa, kun tilanne on se että ei tiedetä paljonko lainaa tarvitaan, ja mikä sen lainan takaa, kun taloa ei vakuudeksi ole.

- Meidän ei ole tarkoitus olla kiusaksi eikä tiehanketta vastaan, vaan meillä on valtava huoli tulevasta.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta yhtyy muistuttajan huoleen ja pyytää ELY-keskusta olemaan yhteydessä muistuttajaan ja keskustelemaan taloa koskevista asioista hänen kanssaan.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

14. Muistuttaja M on muistuttanut, että

- Jatunin kylässä uusi linja-auto pysäkki väylän puolella on tosi hyvin keskellä kylää mutta Muoniosta tultaessa oikealla puolen on ajateltu asettaa vielä kauemmaksi kylän keskustasta ja kylän ainoiden tällä hetkellä olevien lapsien kävelymatka pysäkillä pitenee. Miksi sitä ei voisi asettaa joko kylän eteläpuolelle tai keskelle missä asutukset pääosin on?
- Toinen huomioitava seikka Jatunissa liittymä LK25 joka on suunniteltu purettavaksi. Paikalla menee kylän perinteinen kulkukeino johon on pakko saada ratkaisu että siitä voi ylittää tien ja jatkaa esim. moottorikelkalla

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta kannattaa muistuttajan ehdotusta linja-autopysäkin siirrosta ja vaatii, että tiesuunnitelmassa esitetään LK25 liittymän kohdalle turvallinen ratkaisu tien ylittämiseen.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

15. Muistuttaja N on muistuttanut, että

- Asun xx kohdalla ja olen huolissani tien tuomisesta taloon päin. Ollaan kasvatettu puita 60 vuotta suojaamaan äänistä ja lumen aurauksesta
- Nyt näyttää tie tulevan lähemmäksi, onko pakko, koska on tilaa toiselle puolelle levittää tietä.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta pyytää ELY-keskusta tutkimaan, onko tielinjausta mahdollista muuttaa muistuttajan esittämällä tavalla.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- liittymän xx kohdalla valtatie joudutaan leventämään noin 1 metrin tien molemmin puolin, myös muistuttajan kiinteistön puolelle.
- Kiinteistön kohdalla tarkistettiin lisätiealueen tarve. Kuivatusratkaisuja muuttamalla tarvetta lisätiealueelle talon kohdalla ei ole sekä nykyinen puusto pystytään säilyttämään. Tiealueen raja muutetaan valtatie paaluvälillä 2880 – 2940 vasemmalla puolella nykyiseen tiealueen rajaan

16. Muistuttaja O on lausunut, että

- perikunta omistaa kiinteistön xx ja kaksi uutta tietä menee kiinteistön läpi, lunastatteko te sen tiealueen
- asun Markkinassa ja kotitalo on ihan tien vieressä. Laittakaa maa-ainesta paksumpi kerros, sillä talo tärisee kun rekat menee ohi

- Markkinaa tulee linja-autopysäkki ylämäkeen, eikä olisi parempi, että se olisi mäen päällä entisellä paikalla ja toinenkin voisi olla mäen päällä
- toivomus olisi, että Markkinaa saataisiin muutama valopylväs
- Lätäsenon väliaikainen silta tulee mieheni kiinteistölle. Miten se korvataan?

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta toteaa, että uusi tiealue lunastetaan ja korvaukset tiealueen ja väliaikaisen sillan osalta määritetään maanmittaustoimituksessa. Kunta pyytää kiinnittämään huomiota tärinää ehkäiseviin toimiin ja linja-autopysäkkien turvalliseen sijaintiin sekä kannattaa muistuttajan ehdottamia muutamaa valopylvästä Markkinaa.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- kiinteistön kohdalla uusi tiesuunnitelmassa esitetty maantiealue lunastetaan valtiolle
- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

17. Muistuttaja P on lausunut, että

- kiinteistölle tulevia liittymiä on kaksi ja jos toinen niistä puretaan suunnitelman mukaan, niin silloin en voi käytännössä käyttää pihaani yhdistelmäajoneuvon pitoon, jollaisen se on nykyisin. Pihalle pääsy ja poistuminen estyisi eikä yhdistelmälle olisi enää tilaakaan pihan pienuuden vuoksi

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta pyytää ELY-keskusta säilyttämään muistutuksessa mainitut liittymät, mikäli mahdollista

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

18. Muistuttaja Q on esittänyt, että

- tie kulkee omistamani metsätontin läpi ja sen johdosta olen valmis maa-alueen vaihtoon valtion kanssa.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Tiealueeseen lunastettavista maa-alueista maksetaan maanomistajille korvaus, kunta ei ota kantaa mahdollisiin tilusvaihtoihin.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- kiinteistöstä lunastetaan tiealueen vaatima alue.
- kiinteistön lunastus- tai tilusvaihtoasiat käsitellään ennen rakentamisen aloittamista pidettävässä maantietetoimituksessa

19. Muistuttaja R on huomauttanut, että

- Haluaisimme tehdä huomautuksen kiinteistön xx osalta. Kiinteistön ja tien välissä on kymmeniä vuosia vanha kuusiaita, joka toimii välttämättömänä melu ja näkösuojana vaimentaen tieliikenteen melua huomattavasti. Kuusiaidan poistaminen tai vaurioittaminen heikentäisi asuinolosuhteita ja laskisi tonttimme arvoa huomattavasti, melun ja tien saasteiden päästessä tonttillemme. Tiellä kulkee paljon raskasta liikennettä ja melu ja pölyhaitta on huomattava. Etenkin jos tie nyt levenee lähemmäksi kiinteistöä niin vaadimme, että mikäli kuusiaita poistetaan niin vastaava näkö/pöly/melu suoja on tehtävä tilalle. Muussa tapauksessa emme hyväksy, että meidän kiinteistömme osalta tie levenee.
- Lisäksi käyttöön mahdollisesti otettavasta maa-alueestamme on saatava riittävä rahallinen korvaus

Enontekiön kunta on todennut, että

- Muistuttajien näkemys kuusiaidan toimimisesta melu- ja näkösuojana on perusteltu. Kunta esittää, että mahdollisesti poistettavasta kuusiaidasta maksetaan maanomistajille Maanmittauslaitoksen korvaussuosituksen mukainen korvaus maantietoimituksen yhteydessä. Myös tiealueeseen lunastettavista maa-alueista maksetaan maanomistajille korvaus, joka määritetään tietoimituksessa.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

20. Muistuttaja S on lausunut, että

- Tilan xx omistajana sekä hallintaoikeuden omistajana, katson että kyseinen VT21 muutos tilan kohdalla heikentää tilan suunniteltua käyttöä, koska tila on 1,0760 ha ja Enontekiön kunnan rakennusjärjestys haja-asutusalueilla edellyttävät tontin pinta-alaksi vähintään 5000m², tästä tilasta ei tien ja linja-autopysäkin teon jälkeen ole enää mahdollista tehdä kahta tonttia, jotka olisivat 5000m². Toiselle tilalle on suunniteltu xx rakennuksia. Toinen tila toimisi ok-talona, jota se on tähänkin asti ollut vuodesta 1948
- Tien rakentaminen alueelle, jossa on 7m syvyydeltä soraa ja hyvät pohjavedet, pitää jo rakentamisvaiheessa huomioida mahdolliset onnettomuudet Vähänivan kohdalla ja suojata alue suodatinkankaalla. Alueella ei voida pitää linja-autopysäkkejä, koska rekat käyttävät niitä lepopaikkoina, kuljettajat tekevät asiansa metsään ja virtsapullot ja kaikki jätteet jää alueelle. Palojoensuu P-paikka on tästä hyvä esimerkki, ulosteita Palojokeen asti ja koko alue roskattu. Äänimelu tulee häiritsemään Vähänivassa yöaikaan, koska pysäkillä olevien rekkojen kylmäkoneet käyvät koko ajan, pakokaasut eivät täytä lain normeja.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Enontekiön kunnan rakennusjärjestyksen mukaan rakennuspaikan on oltava pinta-alaltaan vähintään 2500 m² asuinrakennuksen osalla. Kiinteistön xx Muonionjokeen rajautuvalla noin hehtaarin suuruisella palstalla on jo rakennettuna omakotitalo ja siihen on mahdollista lohkoa toinen yli 5000 m²:n suuruinen rakennuspaikka, joka on rakennusjärjestyksen mukaan vähimmäispinta-ala loma- ja vapaa-ajan rakennuksen osalla. Pienen osan lunastaminen tiealueeksi ei vaikuta merkittävästi kiinteistön arvoon. Tiealueeseen lunastettavista maa-alueista maksetaan maanomistajille korvaus.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Tiesuunnitelmassa kiinteistön kohdalla oleva linja-autopysäkkiä on siirretty noin 200 metriä etelämmäksi sekä kavennettu esitettyä tiealueen rajaa kiinteistön kohdalla niin paljon kuin se suunnitteluohjeiden mukaan on mahdollista. Tällöin kiinteistön kokonaispinta-alaksi tulee noin 9 850 m².
- Tien suunnittelussa ja rakentamisessa noudatetaan voimassa olevia ohjeita
- Linja-autopysäkkejä on suunnitelmassa sijoitettu nykyisen asutuksen kohdille valtatielle. Niillä yöpyminen tai niiden pitäminen levähdysalueina on kielletty.

21. Länsi-Suomen Osuuspankki on lausunut, että

- pankki ei suostu siihen, että pankin panttioikeutta loukataan kohdistuen edellä mainittuun kiinteistöön

Enontekiön kunta on todennut, että

- tiealueen leventämisellä tuskin on merkittävää vaikutusta pantin arvoon. Tiealueeseen lunastettavista maa-alueista maksetaan maanomistajille korvaus

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Nähtävillä olon jälkeen tiesuunnitelmaa on muutettu muistuttajan esittämän kiinteistön kohdalla. Muutoksen jälkeen kiinteistön pinta-alan tulee vain pieni muutos, joten pinta-alan pienenemisellä ei todennäköisesti ole vaikutusta pantin arvoon

22. Muistuttajat T ja U vaativat, että

- Ely-keskus muuttaa nähtäville pantua VT 21:n parantamissuunnitelmaa siltä osin, kuin muutettava tiealueen linjaus ja tiealueen muutos (luiskan muutos) vaikuttaa tilan xx talousrakennuksen sijaintiin ja esitykseen sen purkamiseksi. Muistuttajat esittävät ensisijaisesti, että tiealuetta ei tilan kohdalta laajenneta siten, että rakennuksen osittainkaan purkaminen olisi välttämätöntä. Mikäli muistuttajien ensisijaista vaatimusta tiealueen rajauksen osalta ei voida hyväksyä, esittävät muistuttajat, että ELY-keskus järjestäisi muistuttajien kanssa neuvottelun, jossa sovittaisiin mahdollisista teknisistä ja muista järjestelyistä, joiden avulla rakennuksen purkamiselta voitaisiin välttyä. Viime sijainen keino olisi se, että purettavaksi esitettyä osaa ainakin pienennettäisiin.

Muistuttajat toivovat, että ELY-keskus etsisi asiassa yhteistyössä muistuttajien kanssa tiesuunnitelman muuttamiseksi tilan xx kohdalta sopivat keinot, joilla muistuttajien talousrakennuksen purkamiselta voitaisiin välttyä, eikä muistuttajien tarvitsisi tehdä valitusta tämän seikan vuoksi koko tiesuunnitelmasta.

Mikäli VT 21:n parantamissuunnitelma esitetyssä muodossaan etenisi, tulisi tästä aiheutumaan muistuttajille tilan xx omistajina merkittäviä perusoikeusvaikutuksia ja huomattavaa konkreettista haittaa sekä myös taloudellista vahinkoa edellä esitetyn mukaisesti. Lain mukaan perusoikeuksien toteutumisesta voidaan rajoittaa vain riittävien edellytysten nojalla. Tällöin rajoitusten olisi oltava muun ohella välttämättömiä. Nyt kysymyksessä olevassa tilanteessa muistuttajien tilaan kohdistuvat tiealueen muutokset eivät ole välttämättömiä, joten tiealueen laajennusta tai sen muutosta ei tule toteuttaa, ellei Ely- keskus sovi muistuttajien kanssa teknisistä ja muista ratkaisuista, joilla tiesuunnitelman talousrakennuksen purkua koskevasta esityksestä voitaisiin luopua.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan (viranomaisten kuten esim. Ely-keskus) on turvattava perusoikeuksien toteutuminen. Tässä tapauksessa tämä tarkoittaa muistuttajien käsityksen mukaan sitä, että Ely- keskuksen tulisi pyrkiä toteuttamaan tien parannushanke siten, ettei hankkeesta aiheudu tarpeettomia vahinkoja tai perusoikeuksien toteutumisen heikennyksiä. Tässä tapauksessa Ely -keskuksen on edellä esitetyn mukaisesti neuvoteltava muistuttajien kanssa ja etsittävä asianmukainen ja tilanteeseen sopiva tekninen ratkaisu, jolla vältetään muistuttajien talousrakennuksen purkamiselta.

Muistuttajat huomauttavat vielä, että tiesuunnitelma luonnoksen karttakuvien perusteella muistuttajien omistaman tilan kohdalla tiealuetta on suunniteltu laajennettavaksi enemmän kuin esimerkiksi samalla kylällä olevien muiden vastaavien kiinteistöjen kohdalla on suunniteltu. Muistuttajien käsityksen mukaan tällaiselle menettelylle ei ole esitetty asianmukaisia perusteluja, ja tähänkin nähden tiealueen tarpeettomasta laajentamisesta muistuttajien omistaman tilan kohdalla tulee luopua. Mikäli katsottaisiin, että perusteena muutoksille olisivat maaston muodot, jotka edellyttäisivät muutoksia tien luiskaan, tulisi nämä paikalliset olosuhteet ensi sijassa pyrkiä ottamaan huomioon teknisin ratkaisuina, kuten muidenkin kiinteistöjen kohdalla, eikä puuttamalla kiinteistön omistajien omaisuuden suojan piirissä oleviin rakennuksiin. Muistuttajien käsityksen mukaan tiealueen luiskaa ollaan esitetty loivennettavaksi ko. tilan talousrakennuksen kohdalta. Valittajien käsityksen mukaan tien rakenteet ovat luiskan nykyiselläkin kaltevuudella

hyvin kantaneet tien rasituksen, eikä tie tai tien piennar alue ole antanut periksi muistuttajien tilan suuntaan. Tähän nähden muistuttajat pitävät perusteltuna, että tien luiskan jyrkkyyttä tältä osin ei muutettaisi, koska toimenpide ei tältä osin ole tarpeellinen eikä välttämätön ja tiealueen laajentamisesta tämän vuoksi aiheutuu huomattavaa haittaa tilan xx omistajille

Koska Ely -keskuksen nähtäville asetettu tiesuunnitelma ei kohtele alueen kiinteistönomistajia nykyisellään yhdenvertaisesti ja suunnitelmalla esitetyssä muodossaan tulisi olemaan merkittäviä perusoikeusvaikutuksia, joita viranomaisten tulisi pyrkiä välttämään, ovat muistuttajat joutuneet turvautumaan asiamiehen juridiseen tukeen laatiakseen käsillä olevan muistutuksen. Tästä syystä pyytävät muistuttajat, että Ely -keskus korvaa tässä asiassa tilan omistajien edunvalvonnasta ja asiamiehen käytöstä aiheutuvat kustannukset (tässä vaiheessa määrältään 500€ +alv 25,5%), sekä myöhemmin suunnitelman toteuttamisesta aiheutuvan haitan erikseen neuvotteluilla sovittavan mukaisesti.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta toivoo, että muistuttajien ehdottamat vaihtoehdot käydään läpi ja talousrakennuksen purkaminen voitaisiin välttää.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä.

23. Muistuttaja V on muistuttanut, että

- Muistuttajan mukaan tiesuunnitelma ei ole Kuttasen kylän kohdalla toteuttamiskelpoinen. Uuden tien vaikutus historiallisen alueen maisemakuvaan on suuri ongelma, puhumattakaan seurauksista paikallisten tienkäytölle ja mahdollisuuksille liikkua kotiseudullaan turvallisesti. Tieliikenteeseen liittyvät turvallisuusongelmat eivät muistuttajan mukaan Kuttasen alueella liity tien mutkaisuuteen vaan ulkomaisten rekkojen talvikalusto-ongelmiin. Tiesuunnitelman toteutuminen tarkoittaisi sitä, että nimenomaan tåkäläiset ihmiset joutuisivat päivittäin ottamaan riskin liittyessään pihatieltä tai pienemmältä tieltä suuremman nopeusrajoituksen päätielle. Nopeusrajoitukseksi on kaavailtu vähintään 80km/h eikä turvallisia tienylityspaikkoja tule olemaan, eli esim. suojateitä. Tämä muodostaa valtavan riskin varsinkin alueen lapsille sekä heille, jotka liikkuvat jalan. Käytännössä tie tulisi jakamaan kylän kahtia, ilman turvallista ylitysmahdollisuutta. Tämä on ristiriidassa jo paikallisväestön perusoikeuksien kanssa sekä mm. YK:n lasten oikeuksien sopimuksen kanssa, mitä tulee valtion velvollisuuteen mahdollistaa, että jokaisella lapsella on turvallinen elinympäristö ja että tämä otetaan myös huomioon päätöstanteossa institutionaalisella tasolla.
- Muistuttaja ehdottaa, että Kuttasen kohdalla hyödynnettäisiin vanhaa tiepohjaa, kokonaan uuden tien rakentamisen sijasta. Vanhan tien hyödyntäminen mahdollistaisi myös maisema-arvojen huomioimisen. Kuttanen on erityislaatuinen ja historiallinen paikka ja kylän maisemallinen profiili omaa arvoa, jota ei voi rahassa mitata. Suurin ongelma on kuitenkin uuden tien rakentamisen ja olemassaolon vaikutus Kuttasen kylään sekä sen mukanaan tuomat turvallisuusongelmat eritoten lapsia ajatellen. Lapsilla on oikeus liikkua turvallisesti kotikylässään ja sen oikeuden kanssa tämä tiesuunnitelma on toivottomassa ristiriidassa. Myöskin pohjavesialueen suojaaminen rakennustoilta ja Tarvantojoen sillan ympäristöön kohdistuvat rakennustoimet ja sen vaikutukset herkkään vesieliöstöön ovat seikkoja, joiden onnistuneen toteuttamisen suhteen muistuttaja on melko skeptinen

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunnan näkemyksen mukaan kokonaan uusi tielinjaus on perusteltu ratkaisu Kuttasen kylän kohdalla. Mutkien ja jyrkkien mäkien väheneminen parantaa liikenneturvallisuutta alueella. Kunta pyytää kuitenkin ELY-keskusta lisäämään suunnitelmaan turvallisen tienylityspaikan Kuttasen kylän kohdalle.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Kuttasen taajaman kohdalla valtatie 21 on suunniteltu uuteen maastokäytävään kylän itäpuolelle. Ratkaisu on liikenneturvallisuuden kannalta parempi ratkaisu, koska suorat yksityistieliittymät valtatielle vähenevät ja uuden tien vaaka- ja pystygeometria on parempi kuin nykyisen tien
- uusi valtatie tielinjaus mahdollistaa syrjään jäävän tien säilyttämisen nykyisen kaltaisena, eikä sille tarvitse tehdä valtatie laatutason parantamisen vaatimia raskaita parantamistoimenpiteitä, kuten liittymien vähentämisiä sekä tien linjauksen ja korkeusaseman parantamista vastaamaan valtatielle asetettuja vaatimuksia.
- valtatielle Kuttasen taajaman kohdalle ei voida lisätä suojatietä, koska pääväyläasetuksen mukaan valtatiellä maaseutu ympäristössä tulee olla vähintään 80 km/h nopeusrajoitus. Parannettavan valtatie pientareet levenevät ja osaltaan lisäävät jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikenneturvallisuutta tiellä liikuttaessa ja tienylityksissä
- pohjaveden laadun turvaaminen ja Tarvantojoen sillan rakentamisen vaikutukset on arvioitu tiesuunnitelmavaiheessa. Lisäksi Tarvantojoen sillan rakentamisen osalta mahdolliset tarkemmat ohjeet ja rakentamisvaatimukset saadaan haettavassa sillan vesiluvassa.
- uuden tieyhteyden vaikutukset alueen maisemakuvaan on arvioitu vähäisiksi

24. Muistuttaja X on lausunut, että

- Kiinteistöstä ollaan ottamassa pois toista liittymää, se vaikeuttaa toiselle asuinrakennukselle pääsyä koska rakennusten välillä on kapea tie ja siinä on useasti asukkaiden ja vierailijoiden autoja, myös polttoainesäiliö auton on hankalampi päästä paikan päälle. Ehdotan ettei otettaisi liittymää pois.

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta pyytää ELY-keskusta säilyttämään muistutuksessa mainitut liittymät, mikäli mahdollista

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä.

25. Muistuttaja Y on antanut jo aiemmin samansisältöisen lausunnon muistutuksen kohdassa 4.

26. Muistuttaja Z on lausunut, että

- Ehdotan että uusi liittymä tulisi niin että se palvelisi samalla xx kiinteistöä. Ehdotan että liittymä tulisi xx rajalle. Kyseessä xx

Enontekiön kunta on todennut, että

- Kunta kannattaa liittymän sijoittamista kiinteistöjen xx ja xx rajalle, jolloin se palvelisi molempia kiinteistöjä.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- muistutus ei koske nyt hyväksyttävää osuutta ja muistutus käsitellään loppuosuuden hyväksymiskäsittelyn yhteydessä

Lausunnot

1. Enontekiön kunta on ilmoittanut, että

- Kunta on ilmoittanut verkkosivuillaan suunnittelun aloittamisesta, vuorovaikutuksen kutsusta, eikä suunnitelman nähtäville asettamisesta.
- Tiesuunnitelmassa on otettu huomioon valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella
- Tiesuunnitelman alueella ei ole voimassa oikeusvaikutteisia yleis-, asema- tai ranta-asemakaavoja
- Kunnalla ei ole huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyvien siltojen, melusteiden tai muiden merkittävien rakenteiden periaateratkaisuihin.
- Kunnalla ei ole huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin sijoitusalueisiin ja niiden tieyhteyksiin, eikä laskuojiin.
- Hankkeen toteutusaikataulua ei ole tarkennettu, eikä Enontekiön kunnan osalle ole vielä osoitettu suunnitelmia toteutettavaksi.
- Enontekiön kuntakonsernin osalta muutostarpeita tulee ilmenemään Karesuvannon kylän kohdalla, Enontekiön Vesihuolto Oy:lle luovutettuihin vesihuoltolinjoihin ja rakenteisiin. Liitteenä olevan 21.8.2024 kustannusarvion mukaisesti Enontekiön Vesihuolto Oy:llä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia linjojen uudelleen toteuttamiseksi. Liitteestä ilmenee myös, että vesihuoltolinjat on suunniteltu ja rakennettu olemassa olleiden suunnitelmien (vm. 1978) mukaisesti tiealueen reunaan ja ulkopuolelle. Tulee myös huomioida, että virallinen tiealue on tullut voimaan myöhemmin eli 20.10.1992.
- Ulkopuolisen rahoituksen varmistamisella on myös todellinen aikataulullinen paine, jotta mahdollinen hanke olisi mahdollista toteuttaa. Toteutus sisältää hankkeen suunnittelu- ja luvitusprosessit sekä varsinaisen rakentamisen. Aikataulullisesti tulee huomioida, että suunnittelu- ja luvitusprosessit tulevat käytännössä sijoittumaan itse rakentamisen kanssa eri vuosille. Ennen ulkopuolisen rahoituksen varmistumista, Enontekiön kunta sekä varsinaisesti Enontekiön Vesihuolto Oy, eivät voi sitoutua aikatauluvelvoitteisiin Karesuvannon vesihuoltolinjojen ja -rakenteiden päivittämisen osalta.
- Kunnalla ei ole huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, melusteisiin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin.
- Kunnalla ei ole huomauttamista suunnitelmassa esitettyihin maanteiden hallinnollisen luokan muutoksiin tai lakkaamisiin.
- Kunta ei osallistu valtatie tekemisestä aiheutuviin rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin.
- Kunta on valmis luovuttamaan maantien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvaukset tietarkoituksiin.
- Kunnalla ei ole kohteita, joissa voidaan hyödyntää hankkeessa vapautuvia maa-aineksia.
- Kunnalla ei ole alueita, joista vapautuu tiehankkeelle sopivia maa-aineksia.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Enontekiön Vesihuolto Oy:n vesihuoltolinjojen siirtokustannuksista Lapin ELY-keskus neuvottelee johtojen omistajan kanssa

2. Lapin liitto on ilmoittanut, että

- Lausuntonaan Lapin liiton virasto toteaa, että Valtatie 21 parantaminen välillä Palojoensuu – Maunu, Enontekiö edistää ja tukee voimassa olevan Tunturi-Lapin maakuntakaavan toteutumista
- Tiesuunnitelmaselostukseen on hyvä päivittää Tunturi-Lapin maakuntakaavan suunnittelualueita koskevat merkinnät ja määräykset, sekä koko maakuntakaava-alueita koskevia suunnittelumääräyksiä. Maakunnallisen liikennestrategian osalta on hyvä päivittää Lapin liikennestrategian 2050 luonnosvaiheessa oleva kuvaus Valtatie 21 kohdalta Maunu-Palojoensuu.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- Tiesuunnitelmaan päivitetään Tunturi-Lapin maakuntakaavan suunnittelualuetta koskevat merkinnät ja määräykset sekä koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä
- Tiesuunnitelmaan lisätään Lapin liikennestrategian 2050 luonnosvaiheessa oleva kuvaus Valtatie 21 kohdalta Maunu-Palojoensuu.

3. Saamelaiskäräjät on ilmoittanut että

- Saamelaiskäräjät kannattaa suunnitelmaa tien parantamisesta edellyttäen, että paliskunnan näkemykset ja poronhoidon rakenteet tulee huomioida suunnittelussa. Mikäli tienparannushankkeessa suunnitelmista poiketen ilmenee ylimääräisiä maanottotarpeita, tulee myös siinä asiassa huomioida paliskunnan näkemys.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- lausunto merkitään tiedoksi

4. Saamelaismuseum Siida on ilmoittanut, että

- Tielinjalla on elokuussa 2023 toteutettu arkeologinen inventointi ja Tarvantojoki 1 (muinaisjäänösrekisterin tunnus 47010166) muinaisjäänöksellä ja sen läheisyydessä tarkkuusinventointi. Lisäksi Markkinan (47010010) alueella tehtiin koekaivauksia tiealueen pohjois- ja eteläpuolella noin 25 metriä leveällä alueella. Koekaivauksissa ei havaittu merkkejä muinaisjäänöksestä, vaan tielinjaa voidaan Markkinan kohdalla muuttaa suunnitellusti.
- Tieparannusalueella ja sen läheisyydessä sijaitsee yhteensä seitsemän muinaismuistolaita (295/1963) suojeltua kiinteää muinaisjäänöstä. Kuusi kohteista ei sijaitse välittömästi tiealueella. Ainoastaan Markkinan muinaisjäänösalue (47010010) ja Markkinan kirkonpaikan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu alue (RKY), sijaitsevat välittömästi tiealueen vieressä. Voimassa olevassa Tunturi-Lapin maakuntakaavassa Markkina on osoitettu suojelualueeksi (S 3091), jota koskeva kehittämisperiaate on kuvattu seuraavasti: "Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennelmat ja ympäristö muinaisjäänöskohteineen säilytetään. Maisema- ja luontoarvojen säilymisestä huolehditaan. Saamelaiskulttuuria korostetaan ja opastusta kehitetään. Kunnostus- ja hoitotyöt suoritetaan yhteistyössä museoviranomaisten ja Siidan kanssa."
- Markkinassa maa-ainesten sijoitusalue 30 sijaitsee osittain RKY-alueella. Kyseistä maa-ainesten sijoitusalueita ei tule sijoittaa RKY-alueen sisälle eikä sen välittömään läheisyyteen. Yleisesti ottaen uudet maa-ainesten sijoitusalueet tulisi suunnitella niin, että niiden vaikutus maisemaan olisi mahdollisimman pieni. Näin ollen olisi syytä tutkia mahdollisuutta maa-ainesten sijoittamiseen paikkoihin, joissa maisemaa on jo muokattu, kuten vanhoille maa-ainestenotto paikoille.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- lausunto merkitään tiedoksi
- maa-ainesten sijoitusalue 30 siirretään pois RKY-alueelta
- muilta osin maa-ainesten sijoitusalueet on sijoitettu paikkoihin, joissa ne hyödyttävät tien parantamista parhaiten

5. Lapin ELY-keskus, kalatalouspalvelut on ilmoittanut, että

- Kalatalousyksikkö ei lausu siltalausuntansa lisäksi erikseen parantamishankkeeseen. Annettu siltalausunto lienee huomioituna jo oikealla diaarillansa.
- Siltalausunnossa on todettu seuraavaa: Kalatalouden näkökulmasta hankkeiden toteutuksessa tulee huomioida kalojen kulkumahdollisuus työn toteutusaikana sekä työn valmistuttua. Kaikilla kohteilla tulee varmistua, ettei

hanke heikennä kalojen kulkumahdollisuuksia. Listatuista hankkeista Lätäsenon silta sijaitsee keskeisellä lohivaellusreitillä ja myös lohien vaelluspoikasia vaeltaa ohitse huomattava määrä. Yleisesti ottaen hankkeiden toteutuksessa tulee varmistaa riittävä työnaikainen vesiensuojelu ja tarvittava kalataloudellinen asiantuntemus siinä vaiheessa, kun muokattu vesistön osa kunnostetaan työmaan jäljiltä. Silta osin kun siltatöiden vaikutuspiirissä sijaitsee syyskutuiskalle soveltuvaa koskihabettaattia/kutusorakoita, tulee työn ajoittamiseen ja vesiensuojeluun kiinnittää erityistä huomiota.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- siltojen suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan kalojen kulkumahdollisuus sekä rakennustyön aikana, että sen jälkeen ja ettei hanke heikennä kalojen kulkumahdollisuuksia
- Lätäsenon sillan rakentaminen ei kuulu nyt hyväksyttävälle osuudelle
- hankkeen toteutuksessa varmistetaan riittävä työnaikainen vesiensuojelu sekä tarvittava kalataloudellinen asiantuntemus
- Mahdollisten lohikaloille soveltuvien koskihabettaattien/kutusorakoiden osalta työn ajoittamiseen ja vesiensuojeluun kiinnitetään riittävä huomio

6. Lapin elinkeino- liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue on ilmoittanut, että

Maankäyttö ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

- Y-vastuualue toteaa, että tiesuunnitelman alueella on voimassa Tunturi-Lapin maakuntakaava ja tiesuunnitelman alue on osoitettu merkittävästi parannettavana tienä. Alueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavoja. Y-vastuualue katsoo, että tiesuunnitelmassa on tunnistettu kaavoitustilanne asianmukaisesti.
- Tiesuunnittelussa tulee maantielain 17 §:n mukaisesti suunnittelua koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ja vaikutusten arvioinnissa osoittaa, miten tavoitteita tässä hankkeessa edistetään. Tiesuunnitelmassa ei ole tunnistettu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lainkaan eikä tiesuunnitelman suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ole käsitelty. Tältä osin tiesuunnitelmaa tulee täydentää.

Maisema

- Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Ounas- ja Pallastunturien maisemat (VAM150165), sijaitsee noin 25 kilometriä Palojoensuusta itään. Tien sijoittuessa lähes nykyiselle paikalleen, hankkeella ei ole vaikutuksia ko. maisema-alueelle, eikä hankkeesta aiheudu muutenkaan merkittäviä maisemavaikutuksia.

Luontoarvot

- Kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta Y-vastuualue muistuttaa, että luontoselvityksessä tehdyt lajihavainnot tulee kirjata Lajitietokeskuksen rekisteriin jatkosuunnittelun mahdollistamiseksi. Luontotyyppit on esitetty kartoilla vain Natura-alueilta sekä alueilta, joille on suunniteltu tien oikaisuja. Yksityiskohtaisessa tiesuunnittelussa tullaan tarvitsemaan laji- ja luontotyyppitiedot paikkatietona, tiedot kannattaakin pyytää konsultilta käyttökelpoisessa muodossa.
- Y-vastuualue toteaa, että kasvilajeista merkittävimmät esiintymät painottuvat Lätäsenon-Hietajoen soidensuojelualueelle, joka on samalla Käsivarren erämaan Natura-aluetta. Kiiltosirppisammal (NT) on rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteen II mukainen laji. Lettorikko (VU) on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteiden II ja IV tiukkaa suojelua edellyttävä laji. Lisäksi Vakkojoen läheisyydessä esiintyy lapinleikkiä, joka on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteiden II ja IV mukainen tiukkaa suojelua edellyttävä laji. Tien yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, ettei ko.

lajienelinympäristöjä heikennetä. Muilta osin tiealueella esiintyy uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kasvilajeja, joiden elinympäristöt tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää.

- Hyönteisten osalta Y-vastuualue toteaa, että lapinkenttämittari (VU), käpäläkirjokoi (VU), käpäläjäytjäkoi (VU) ja kekokoi (VU) ovat luonnonsuojeluasetuksen (2023/1066) liitteen 6 mukaisia uhanalaisia lajeja, jotka ovat koko maassa vaarantuneet. Jotta em. lajien elinympäristöt säilyvät avoimina, tulee elinympäristöt huomioida tiesuunnitelman yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä edellyttää, ettei tieympäristöön tuoda maa-aineksia tai siemenmateriaalia muualta. Tienpiennar jätetään kasvittumaan luontaisesti tai käytetään ko. tienpiennareelta kuorittua ravinneköyhää pintamaata.
- Linnuston osalta Y-vastuualue toteaa, että pesimälinnustoon kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia tulee lieventää Lätäsenon-Hietajoen soidensuojelualueella, joka on Käsivarren erämaan Natura-alue (SAC/SPA). Voimakasta melua aiheuttavia rakentamistoimenpiteitä ei tule tehdä 15.4.–30.7 välisenä aikana. Sekä Jietanasvuoman että Lätäseno-Hietajoen soidensuojelualueilla sijaitsee lisäksi valtatie lähialueella lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitetun, toistuvasti samaa pesää käyttävän salatun lintulajin pesä. Pesäreviirin ympäristöissä työt tulee toteuttaa lajin pesintäkauden ulkopuolella. Pesintäaika on 15.4–15.8
- Natura-alueiden osalta Y-vastuualue toteaa, että luonnonsuojelulain (9/2023) 35§:n nojalla luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja siltä, jonka hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on. Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus itse on hankkeen suunnittelija tai toteuttaja, ympäristöministeriö päättää, mikä toinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lausunnon. Y-vastuualue toteaa lisäksi, että Natura-arviointia koskevassa kuulemisessa lupaviranomainen voi käyttää harkintaa siten, että kuulee vain niitä maa- ja vesialueiden omistajia, joiden alueelle hankkeella saattaa olla vaikutuksia.
- Soidensuojelualueiden osalta Y-vastuualue toteaa, että soidensuojelualueilla ovat kiellettyjä toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa suoalueen luonnonmukaista vesitasapainoa. Tällaisia ovat esimerkiksi ojien aukaisu, perkaus tai muut toimenpiteet, jotka voimistavat veden liikettä suojelualueelta pois tai padottavat vettä muuttaen suon vesitasapainoa. Suunnitelman mukaan turvealueille on esitetty pohjanvahvistukseksi massanvaihtoa. Massanvaihto on tarkoitus toteuttaa kaivamalla turve pois tiepenkereen alta ja korvaamalla se tiivistyskelpoisella kitkamaa- tai louhemateriaalilla. Y-vastuualue korostaa, että massanvaihtoja tehtäessä, tierumpuja uusittaessa tai muita vedenpinnan tasoon mahdollisesti vaikuttavista toimenpiteistä tehtäessä, tulee varmistaa etteivät virtaamat muutu siten että soiden vesitasapaino muuttuu. Y-vastuualue toteaa, että pinta-alallisesti molempien soiden tieluiskien alle jäävä alue on vähäinen. Ottaen huomioon soiden luonnontilaisuus tiealueen molemmin puolin sekä alueella vallitsevat luontotyytit, ei rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset Jietanasvuoman tai Lätäsenon-Hietajoen soidensuojelualueelle muodostu merkittäviksi edellyttäen, ettei soiden vesitasapainoa muuteta.
- Y-vastuualue katsoo kuitenkin, että nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista tiealueen leventämistä soidensuojelualuekiinteistöille, eikä lausuttavan oleva tiesuunnitelma ole tältä osin toteuttamiskelpoinen. Ympäristöministeriö on todennut, että soidensuojelualueiden rajauksen muutos tulee tehdä soidensuojelualueista annetussa laissa ennen suojelualueita koskevien tiesuunnitelmien hyväksymistä. Toimivaltainen viranomainen soidensuojelulainsäädännön osalta on ympäristöministeriö.

Pohjavesialueet ja lähteet

- Y-vastuualue katsoo, että pohjavesialueella toimittaessa lähtökohtana tulee olla se, että pohjaveden määrään ja laatuun ei kohdistu haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisessa suunnitelmassa tulee siten selvittää pohjaveden pinnantaso ja maaperäolosuhteet, jotta pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset voidaan selvittää. Mikäli toimenpiteet ulottuvat pohjavedenpinnan alapuolelle tai vaativat esimerkiksi pohjavedenpinnan alentamista, on mahdollista, että hankkeelle tulee hakea vesilain mukaista vesitalouslupaa (VL 3 luku 2 § ja 3 §).
- Y-vastuualue muistuttaa lisäksi, että pohjavesialueella käytettävien maa-ainesten tulee olla puhtaita ja niiden alkuperä tulee pystyä osoittamaan. Pohjavesialueita koskevassa yksityiskohtaisessa suunnitelmassa tulee lisäksi antaa ohjeet pohjavesialueilla toimimisesta, sillä pohjavesialueilla ei esimerkiksi tule säilyttää tai tankata työkoneita eikä varastoida pohjavedelle haitallisia kemikaaleja (esimerkiksi polttoaineet).
- Y-vastuualue katsoo, että yksityiskohtaisempia suunnitelmia laadittaessa tulee ottaa huomioon mahdollisten luonnontilaisten lähteiden esiintyminen hankealueella. Lähteet tulee kartoittaa maastossa ja erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin kohtiin, joissa tielinjaus tulee muuttumaan. Lähteiden osalta tulee tunnistaa tilanteet, jotka vaativat poikkeamisen hakemista luonnontilaisen lähteen vaarantamiskiellosta (VL 2 luku 11 §).

Valtakunnallisesti arvokkaat geologiset kohteet

- Tiesuunnitelmassa on tunnistettu, että hankealueelle sijoittuu Jietajoenharjun valtakunnallisesti arvokas tuuli- ja rantakerrostuma (TUU-13-013) ja Jietanasvuoman valtakunnallisesti arvokas kumpumoreeni (MOR-Y13-164). Tiesuunnitelmassa ei kuitenkaan ole otettu kantaa siihen, minkälaisin toimenpitein valtakunnallisesti arvokkaisiin geologisiin kohteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää. Y-vastuualue katsoo, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa edellä mainitut kohteet tulee ottaa huomioon ja mitoittaa toimenpiteet niin, että vaikutuksia voidaan vähentää. Esimerkiksi suuria maaleikkauksia ja tielinjauksen merkittäviä muutoksia tulee näillä kohteilla välttää.

Tulva

- Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueelle on laadittu tulvariskien hallintasuunnitelma (nykyinen voimassa vuosijaksolla 2022–2027, julkaisu doria.fi palvelussa). Hallintasuunnitelmassa on esitetty toimenpiteenä tulvariskin huomioiminen tieverkoston perusparannushankkeissa ja uusien teiden suunnittelussa. Tiesuunnitelmassa esitetty maantien korotus Hietajoen eteläpuolella edistää tulvariskien hallintasuunnitelman tieverkostoa koskevan toimenpiteen toteuttamista ja siten vähentää tieverkostolle kohdistuvaa tulvariskiä

Pilaantuneet maat

- Tiesuunnitelmaselostuksen kappaleen 1.7.1 mukaan pilaantuneet maa-alueet on tarkastettu Ympäristökarttapalvelu Karpalosta 24.8.2022. Vuonna 2023 Lapin ELY-keskus on lisännyt kolme uutta kohdetta Maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI-järjestelmä); kaksi kohdetta Karesuvannon kylän alueelle ja yhden kohteen Markkinan kylän alueelle. Lapin ELY-keskus toteaa, että em. uudet kohteet eivät aiheuta muutoksia hankesuunnitelmiin.
- Y-vastuualue kuitenkin katsoo, että MATTI-kohteita koskevat ajantasaiset tiedot tulisi päivittää tiesuunnitelmaselostuksen kappaleisiin 1.7.1 sekä kappaleeseen 4.9. Suunnitelmakarttojen mukaan suunnitelma-alueen raja-alueen Palojoensuun alueella on tarkentunut siten, että suunnitelma-alue alkaa n.

600 metriä Palojoensuu–Hetta-risteyksestä pohjoiseen. Tällöin mm. tiesuunnitelmaselostuksen kappaleen 1.7.1 kuvan 5 mukaiset MATTI-kohteet eivät enää sijoittuisi hankealueelle ja kuvan 6 alueelta puuttuvat Karesuvannon alueen uudet MATTI-järjestelmään lisätyt kohteet.

- Y-vastuualue katsoo, että muutoin pilaantuneita maa-alueita koskevat asiat on huomioitu hankkeessa riittävällä tavalla.

Rakennettu kulttuuriympäristö

- Y-vastuualue katsoo, että yksityiskohtaisempia suunnitelmia laadittaessa (mm. läjitysalueiden sijoittuminen) hankkeen vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön tulee arvioida. Hankkeen suunnittelussa on kiinnitettävä myös huomiota keinoihin, joilla haitallisia vaikutuksia valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön voidaan vähentää tai lieventää.

Lapin ELY-keskus toteaa, että

- tiesuunnitelmaa täydennetään valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteidenosalta
- luontoselvityksessä tehdyt lajihavainnot kirjataan Lajitietokeskuksen rekisteriin
- Tien yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa varmistetaan, ettei rauhoitettujen ja EU:n luontodirektiivin mukaisten lajien elinympäristöjä heikennetä.
- Soidensuojelualueiden rajauksen muutos tehdään soidensuojelualueista annetussa laissa ennen suojelualueita koskevien tiesuunnitelmien hyväksymistä erillisenä prosessina
- soidensuojelualueiden osalta tiesuunnitelmaselostuksen kirjataan, että massanvaihtoja tehtäessä, tierumpuja uusittaessa tai muita vedenpinnan tasoon mahdollisesti vaikuttavia toimenpiteitä tehtäessä, tulee varmistaa, etteivät virtaamat muutu siten että soiden vesitasapaino muuttuu
- Natura-arviosta pyydetään lausunto valvovalta viranomaiselta
- Yksityiskohtaisessa suunnittelussa esitetään, kuinka valtakunnallisesti arvokkaisiin geologisiin kohteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää.
- Hyönteisten osalta luonnonsuojeluasetuksen (2023/1066) liitteen 6 mukaisten uhanalaisien lajien elinympäristöt huomioidaan tiesuunnitelman yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja toteutuksessa
- Linnuston osalta voimakasta melua aiheuttavia rakentamistoimenpiteitä ei tehdä 15.4.–30.7 välisenä aikana lausunnossa esitetyillä alueilla
- lintudirektiivin artikkelissa 1 tarkoitetun, toistuvasti samaa pesää käyttävän salatun lintulajin pesäreviirien ympäristöissä työt tulee toteuttaa lajin pesintäkauden ulkopuolella. Pesintäaika on 15.4–15.8.
- Pohjaveden pinnantas ja maaperäolosuhteet selvitetään jatkosuunnittelussa, jotta pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset voidaan selvittää. Mikäli toimenpiteet ulottuvat pohjavedenpinnan alapuolelle tai vaativat esimerkiksi pohjavedenpinnan alentamista, on mahdollista, että hankkeelle tulee hakea vesilain mukaista vesitalouslupaa (VL 3 luku 2 § ja 3 §). Vesilupatarve selvitetään jatkosuunnittelun yhteydessä. Täydennetään tiesuunnitelmaselostusta myös pohjavesialueella toimimisen oheistuksesta, mm. työkoneiden tankkausasia ja polttoaineen varastointi
- Lähteet kartoitetaan jatkosuunnittelun yhteydessä maastossa
- Rakennetun kulttuuriympäristön osalta yksityiskohtaisempia suunnitelmia laadittaessa) hankkeen vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön arvioidaan ja esitetään mahdolliset lieventämiskeinot
- Pilaantuneiden maiden osalta ajantasaiset tiedot päivitetään tiesuunnitelmaan

7. Puolustusvoimat on ilmoittanut että

- sillä ei ole lausuttavaa tiesuunnitelmasta

8. Käsivarren paliskunta on ilmoittanut että

- sillä ei ole muistutettavaa tiesuunnitelmasta

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että lain mukaan ELY-keskuksen vastine muistutuksiin annetaan hyväksymispäätöksessä. Hallintolain (434/2003) 56 §:n mukaan on riittävää, että ELY-keskus toimittaa tiedon tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä muistutuksessa ilmoitetulle yhdyshenkilölle tai muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle, jonka tehtävänä on huolehtia tiedoksisaannista muille kanssamuistuttajille.

Liikenne- ja viestintävirasto tiesuunnitelman hyväksyjänä on pyytänyt luonnonsuojelulain 35 § mukaisen lausunnon natura-arvioinnista Jietanasvuoman FI1300107 SAC, Käsivarren erämaan FI1300105 SAC/SPA sekä Tornion- ja Muonionjoen vesistöalueen FI1301912 SAC Natura 2000 -alueista ympäristöviranomaiselta ja alueiden haltijoina toimivilta Metsähallitukselta, Kalottijärven jakokunnalta, Karesuvannon lohkokunnalta ja Palojoensuun lohkokunnalta.

Kalottijärven jakokunnan ja Karesuvannon lohkokunnan alueet eivät sijaitse hyväksymispäätöksen mukaisella osuudella eivätkä ne ole lausuneet asiasta 11.8.2025 mennessä.

Ympäristöministeriö on 3.3.2025 antamallaan päätöksellä määrännyt Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat - vastuualueen luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitetuksi lausunnonantajaksi tehdystä Natura-arvioinnista.

Kainuun ELY-keskus on lausunut 13.6.2025 antamassaan lausunnossa johtopäätöksensä Natura-arvioinnista, että valtatie 21:n parantaminen välillä Palojoensuu – Maunu ei todennäköisesti merkittävästi heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Jietanasvuoman Natura-alue, Käsivarren erämaan Natura-alue ja Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Hankkeella ei todennäköisesti tulisi olemaan, mahdolliset yhteisvaikutukset ja arviointiin liittyvät epävarmuustekijät huomioon ottaen, heikentäviä vaikutuksia alueiden suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja lajeihin. Hanke ei vaaranna niitä luontoarvoja, joiden perusteella kyseiset alueet on sisällytetty Suomen Natura 2000-verkostoon. Tiehanke ei yksin tai yhdessä muiden tiedossa olevien hankkeiden kanssa myöskään vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueiden koskemattomuutta. Tämän johdosta myöskään Natura-alueiden tai Natura-alueverkoston eheydelle ei ELY-keskuksen mielestä tulisi aiheutumaan merkittäviä vaikutuksia.

Vaikka hankkeesta ei arvioinninkin mukaan olisikaan aiheutumassa merkittäviä heikentäviä vaikutuksia kyseessä oleville Natura-alueille, Kainuun ELY-keskus katsoo, että haitallisten vaikutusten estämiseen ja lieventämiseen on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota. Natura-arvioinnissa esitetyt toimenpiteet Natura-alueittain ovatkin ELY-keskuksen mielestä perusteltuja ja niillä haitallisia vaikutuksia voidaan estää ja ainakin minimoida. Merkittävimpiä haitallisia vaikutuksia saattaa aiheutua Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen virtavesille siltojen rakentamisen aikaisista töistä, jos kiintoainesten huuhtoutumista ei voida estää. Kiintoaineshuuhtoutumista voidaan minimoida ajoittamalla maarakentamiseen liittyvät työt kesäaikaan, jolloin jokien virtaamat ovat pienimmillään. Kiintoaineshuuhtoutumaa voidaan ja tulee käytännössä estää myös kiintoainekuormitusta rajaavilla rakenteilla.

Käsivarren erämaa-alueen osalta pesimälinnustoon kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia tulee lieventää ajoittamalla rakentaminen pesimäajan ulkopuolelle. Natura-alueella voimakasta melua aiheuttavia rakentamistoimenpiteitä ei tule tehdä 15.4.-30.7. välisenä aikana. Tällä varmistetaan, että hankkeella ei ole merkittävää heikennystä suojeluperusteena oleviin lintudirektiivin lajeihin.

Metsähallitus on lähettänyt ilmoituksen 17.3.2025, että se on jo lausunut Natura-arvioinnista 9.12.2024 ja lähettänyt lausunnon tuolloin Lapin ELY-keskukselle.

Ilmoituksen liitteenä olleessa lausunnossa Metsähallitus on todennut, että tiesuunnitelman Natura-arvioinnissa on puutteita, jotka liittyvät hankekuvaukseen, vaikutusmekanismeihin sekä Käsivarren erämaan suojeluperusteena oleviin lintudirektiivin lajeihin. Huolimatta puutteista Metsähallitus voi yhtyä Natura-arvioinnin johtopäätökseen, ettei hankkeella ole merkittävästi heikentävää vaikutusta Jietanasvuoman ja Käsivarren erämaan Natura-alueiden suojeluperusteisiin, kun rakentamistyöt tehdään suojeluperusteena olevan uhanlaisen petolinnun pesintäajan ulkopuolella eikä alueella tehdä vesitalouteen vaikuttavia massanvaihtoja.

Palojoensuun lohkokunnan vedet on lausunut, että sillä ei ole huomautettavaa asiaan.

Liikenne- ja viestintävirasto tiesuunnitelman hyväksyjänä toteaa, että annettujen lausuntojen perusteella Natura-arviointi on tehty asianmukaisesti.

Sovelletut säännökset

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) 5, 10, 13, 15 h, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 37, 39, 40, 43 c, 43 d, 43 e, 44, 45, 46, 56 a, 58, 88, 90, 93, 99, 105, 106, 107 §

Maantieasetus (924/2005) 3 §

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta (933/2018) 2, 4 §

Päätöksen tiedoksi antaminen

Päätös annetaan tiedoksi kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 103 §:n mukaisesti sekä tämän lisäksi ilmoitetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 104 §:n mukaisesti muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa. Samanaikaisesti lähetetään tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä ilmoitus myös liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 104 §:n edellyttämille viranomaisille.

Muutoksenhaku ja sen rajoitukset

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään.

Päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta siltä osin kuin tien sijainti ja tekniset ratkaisut on jo hyväksytty lainvoimaisesti oikeusvaikutteisessa kaavassa tai lainvoimaisessa yleissuunnitelmassa.

Päätöksen täytäntöönpano

Hyväksymispäätös on täytäntöön pantavissa valituksista huolimatta, ellei valitusta käsittelevä viranomainen toisin määrää.

Päätöksen täytäntöönpanoa edellyttämiin toimiin voidaan ryhtyä, kun hyväksymispäätös on annettu yleisesti tiedoksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 103 §:n mukaisesti.

Päätöksen voimassaolo

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole osaksikaan aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta pidentää määräaikaan enintään neljällä vuodella ja tämän jälkeen erityisistä syistä vielä yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Määräaika voidaan pidentää vain, jos tiesuunnitelma edelleen täyttää laissa säädetyt edellytykset.

Hyväksymismaksu ja sen määräytyminen

Tiesuunnitelman hyväksymisestä peritään hankkeen suuruuden mukaan maksuna 11.000 euroa Lapin ELY -keskukselta.

Maksu määräytyy Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä koskevista maksullisista suoritteista annetun Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1168/2023) mukaan.

Muutoksenhaku hyväksymismaksusta

Hyväksymispäätöksestä ELY-keskukselta perittävästä maksusta voi tehdä oikaisun Liikenne- ja viestintävirastolle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä valtion maksuperustelain (150/1992) 11 b §:n ja hallintolain (434/2003) 7 a luvun mukaisesti.

Lisätiedot

Tästä päätöksestä lisätietoja antaa Jari Kuokkanen, puh 029 534 5000 tai sähköpostilla etunimi.sukunimi@traficom.fi tai kirjaamo@traficom.fi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 11.8.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Asian on ratkaissut erityisasiantuntija Leena Lehtinen ja esitellyt erityisasiantuntija Jari Kuokkanen

<i>Liite</i>	Valitusosoitus
<i>Jakelu</i>	Toimenpiteitä varten
	Lapin ELY-keskus
<i>Tiedoksi</i>	Väylävirasto

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudesta kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on **kolmekymmentä (30) päivää** päätöksen tiedoksisaannista, tätä päivää lukuun ottamatta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä siitä, kun kuulutus ja kuulutettava asiakirja on julkaistu ELY –keskuksen internet -sivuilla. Valitusaika on siten kuulutuksen julkaisupäivä + 37 päivää.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun - tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa hallinto-oikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä ennen virka-ajan päättymistä. Myöhästynyttä valitusta ei tutkita.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka osoitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot (osoite ja puh.nro)
- päätös, johon haetaan muutosta
- ne kohdat, joihin haetaan muutosta
- muutokset, joita vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Allekirjoitus

Muutoksen hakijan tai valituksen laatijan (laillinen edustaja tai asiamies) on allekirjoitettava valitus. Sähköisesti lähetettyä valitusta ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Liitteet

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös ja valitusosoitus
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi (kuulutus)
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi
- valtakirja, mikäli on käytetty asiamiestä. Jos asiamies on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiasiamies, valtakirjaa ei tarvita.

Valituksen toimittaminen perille

Valitus liitteineen on toimitettava hallinto-oikeudelle valitusajan kuluessa, viimeistään määräpäivänä klo 16.15 mennessä. Tämä koskee myös sähköpostitse tai sähköisessä asiointipalvelussa lähetettäviä asiakirjoja. Valitus ja muiden asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite:	Isokatu 4, Oulu
Postiosoite:	PL 189, 90101 Oulu
Puhelin:	029 56 42800 (vaihde)
Faksi:	029 56 42841
Sähköposti:	pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa (ei viranomaisille) osoitteessa:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kustannukset

Hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksu on 310 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.